

378.00862

ก ๔ ๖ ๘ ๙

๖.๒

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ปริญญาโท

ของ

เกรียงศักดิ์ บุญศิริ เรดซ์

23 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197086

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

บทคัดย่อ
ของ
เกรียงศักดิ์ บุญศิริ เกสซ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล โดยจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน รวมถึงรวบรวมปัญหาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 174 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ในอัตราส่วนร้อยละ 50 ของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นักการภารโรงส่วนใหญ่มีอายุ 30 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.50 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 40.60 ได้รับเงินเดือน 5,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.18 แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 91.76 และต้องอุปการะบุตร คิดเป็นร้อยละ 88.23 และภรรยาของนักการภารโรงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 52.40

นักการภารโรงส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียน 120 - 540 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีความสามารถพิเศษในงานช่างไม้ คิดเป็นร้อยละ 76.47 มีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 91.20 และมีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อนำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 51.20

2. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพอยู่ใน

ระดับปานกลาง โดยพบว่า มีความต้องการหมวดอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการหมวดเกษตรกรรมอยู่ในระดับสูงสุด

3. นักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. นักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการด้านความรู้และทักษะอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง พบว่า นักการภารโรงมีปัญหาในเรื่องไม่มีเวลาว่างพอที่จะศึกษาต่อ ขาดทักษะทางวิชาชีพ และไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานจัดการศึกษาในรูปแบบของการอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ และดำเนินการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องการได้รับข่าวสารข้อมูลในรูปแบบของเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

A STUDY ON NONFORMAL EDUCATION NEEDS TO DEVELOP WORK EFFICIENCY
OF THE JANITORS AT THE OFFICE OF SARABURI PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

KRIENGSAK BOONSIRIPESACH

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

October 1995

This study aimed to investigate and compare nonformal education needs of the janitors in 2 aspects: knowledge and occupation skill and information service according to age, education, work experience, salary, and motivation. Also to collect opinions and recommendations on nonformal education needs in order to develop work efficiency of the janitors at the Office of Saraburi Provincial Primary Education.

The samples consisted of 174 janitors at the Office of Saraburi Provincial Primary Education, Rating-scale and open-ended questionnaires were administered. The data were analyzed through percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

Major findings were as follows:

1. Most janitors were 30-45 years old (50.50%), graduated at elementary school (40.60%), earned over 5,000 baht (51.23%), married (91.76%), having children (88.23%), and their wives were employed (52.40%).

Most janitors worked in school that comprise of 120-540 pupils (47.60%), earned over 10 years of experience (53.50%), had ability to work as a carpenter (76.47%), did not want to change the job (91.20%), and had motivation in needs of education in order to develop work efficiency (51.20%).

2. The janitors' nonformal education needs in the aspect of knowledge and occupation skill were at a moderate level in which industrial field was at a highest level, and in the aspect of information service was at a moderate level in which the agricultural field was at a highest level.

3. There was no significant difference among nonformal education needs on knowledge and occupation skill and information service of janitors with different age.

4. There was significant difference at .05 level among nonformal education needs on knowledge and occupation skill of janitors with different education, whereas there was no significant difference among those on informal service.

5. There was no significant difference among nonformal education needs on knowledge and occupation skill and information service of janitors with different work experience.

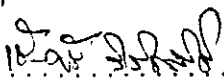
6. There was no significant difference among nonformal education needs on knowledge and occupation skill and information service of janitors with different salary.

7. There was significant difference at .05 level among nonformal education needs on knowledge and occupation skill of janitors with different motivation, whereas there was no significant difference among those on information service.

8. Problems and recommendations concerning nonformal education to develop work efficiency were no time for further education, lack of occupation skill and lack of information. They also recommended that there should have training by experienced trainer, provide further education and distribute document and other printed materials.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาอนุญาตให้สมัครเข้าเรียน
เป็นสมาชิกโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอก
การศึกษา ผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการควบคุม

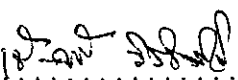
..... ประธาน

(รศ. เขียวศรี วิวิธศิริ)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร. พิศร ทองชื่น)

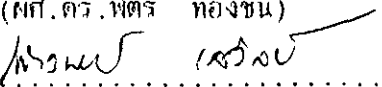
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. เขียวศรี วิวิธศิริ)

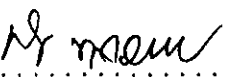
..... กรรมการ

(ผศ. ดร. พิศร ทองชื่น)

..... กรรมการผู้แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ. ดร. เสาวนีย์ เถวัลย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับอนุญาตให้สมัครเข้าเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ .. ๖ .. เดือน .. ตุลาคม .. พ.ศ. ๒๕๖๘

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์เชิырศรี วิวิธิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิตร ทองชั้น ซึ่งเป็นประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจ รวมทั้งชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการร่วมสอบปริญญานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีค่ายิ่งต่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจันปัจจนิก รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นายชูชาติ ทรัพย์มาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นายประดม สมัครพงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี นายเจตน์ รดกล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง นายวิวัฒน์ จินตนา หัวหน้าศูนย์บริการทางการศึกษาอำเภอเมืองสระบุรี และนายสมพงษ์ ฐบวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงเคราะห์) ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ว่าท่านที่ให้ความรู้ ข้อคิดเห็น กับผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณอาจารย์เฉลิมฤทธิ์ เขมชัย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสระบุรี ที่ให้แนวคิด ชี้แนะ และแนะนำ ในการจัดทำวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์อรสา กาญจนานนท์ โรงเรียนบ้านชัยบอน พัน้อง เพื่อน ๆ การศึกษาผู้ใหญ่ทุกคน โดยเฉพาะภาคพิเศษ รุ่น 2 ที่ให้กำลังใจสนับสนุนในการจัดทำและรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่คุณพ่อสุชิน คุณแม่ก๊วย บุญศิริภัสสร ครู และอาจารย์ที่เป็นผู้ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอมร จันทรตา คุณก่าจิต คุณจันทวรรณ จันทวงษ์โรส และคุณทัศนีย์ เขมะศิริ ที่ให้กำลังใจ และชี้แนะแก่ผู้วิจัยให้มีโอกาสได้ศึกษา และจัดทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

เกรียงศักดิ์ บุญศิริภัสสร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ	8
ความหมาย ปรัชญา และกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียน	11
ความสำคัญและหน้าที่ของนักการภารโรง	20
หลักเกณฑ์การคัดเลือกลูกจ้างประจำ	21
สิทธิและประโยชน์เกี่ยวกับลูกจ้างประจำ	22
การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี	43
ตอนที่ 2 ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ในการทำงานของนักการภารโรง	51
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามตัวแปร 5 ด้าน	58
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
ความมุ่งหมายของการวิจัย	86
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	87
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	87
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	101

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย	133

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
2	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	43
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการทางการศึกษานอก โรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ	
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการทางการศึกษานอก โรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล	54
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล ..	57
6	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ จำแนกตามอายุ	59
7	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดเกษตรกรรม จำแนกตามอายุ	61
8	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จำแนกตามอายุ	62
9	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของนักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน	63
10	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	65
11	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดคหกรรม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ...	67

12	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดพาณิชยกรรม จําแนกตามวุฒิทางการศึกษา	68
13	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จําแนกตามวุฒิทางการศึกษา	69
14	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของนักรการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน	70
15	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะอาชีพ จําแนกตามวุฒิทางการศึกษา	72
16	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ จําแนกตามประสบการณ์การทำงาน	73
17	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จําแนกตามประสบการณ์การทำงาน	74
18	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของนักรการภารโรงที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน	75
19	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ จําแนกตามเงินเดือน	76
20	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จําแนกตามเงินเดือน	77
21	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของนักรการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน	78
22	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ จําแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน	79

23	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จำแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	80
24	เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของนักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษา นอกระบบโรงเรียนต่างกัน	81
25	ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ในการทำงานด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการ ข่าวสารข้อมูล	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน วิทยาการต่าง ๆ เปลี่ยนเร็ว มีความก้าวหน้ามาก มีเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ความรู้ความสามารถที่ทุกคนมีอยู่จะล้าสมัยหรือใช้ไม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชากรทั้งหลายจะต้องปรับตัวก้าวไปให้ทันโลก ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวที่สำคัญมี

1. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในทุกด้านทุกสาขา วิทยาการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ越来越好ขึ้น และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชากรเป็นอย่างมาก

2. อัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากร อัตราการตายลดลง ประชากร มีอายุยืนนานมากขึ้น ทำให้มีปัญหาด้านสังคมอื่น ๆ ติดตามมา เช่น การเอารัดเอาเปรียบ ปัญหา ด้านสุขภาพอนามัย อาหาร ตลอดจนการจัดการศึกษาได้ไม่ทั่วถึง ที่เรียนไม่พอเพียง เป็นต้น

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสืบเนื่องมาจากข้อ 2 ข้อแรกที่เกิดขึ้นใหม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในโรงเรียน ไม่เพียงพอที่จะนำมาช่วยในการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดช่องว่างทางสังคมในหลายด้าน

4. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของพลเมือง และทำให้ประเทศมีหรือไม่มีพัฒนาได้ การเมืองมีส่วนทำให้การจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลง ครอบคลุมไปตตามนโยบายหรือระบอบการปกครอง ประชาชนต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

5. การเปลี่ยนแปลงทางด้านการคมนาคมและการสื่อสาร มีระบบอุปกรณ์ที่ก้าวหน้าทันสมัย พัฒนาการอย่างรวดเร็ว รวดเร็วกว้างไกลกลายเป็นโลกแคบ สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเข้าถึงประชาชนได้ทุกสังคม ทำให้ประชากรทั่วโลกมีความสัมพันธ์ระหว่างกันใกล้ชิดมากขึ้น

6. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมชีวิตให้สมบูรณ์ขึ้น มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนอย่างมาก ไม่ว่าในเมืองหรือชนบท หลายคนมีเวลาว่างมากพอที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

7. ความเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในครอบครัวและสังคม สมาชิกส่วนใหญ่เริ่มออกทำงานนอกบ้าน สภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป เกิดช่องว่างระหว่างบุคคลในครอบครัว ทำให้มีความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วดังกล่าว ได้เกิดผลกระทบซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรทั้งสิ้น จึงมีความจำเป็นที่ประชากรจะต้องค้นคว้าแสวงหาความรู้กันมากขึ้น เพื่อช่วยตัวเอง ปรับตัวให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบจึงต้องเข้ามามีบทบาทช่วยให้เป็นไปได้เพราะสภาพการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเดียว ไม่สามารถดำเนินการหรือบริการประชาชนได้ทั่วถึง นอกจากนี้โอกาสสำหรับการศึกษาตลอดชีวิตยังขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสังคมปัจจุบัน ทำให้การสื่อสารสะดวกคล่องตัวเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง บุคคลจึงมีโอกาสดำเนินชีวิตเรียนรู้เรื่องราวข่าวสารอยู่ตลอดเวลาจากสื่อมวลชน และแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งมีมากมายในชุมชน ดังนั้นกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตจึงมีความเป็นไปได้และสามารถทำได้มากขึ้น (เชียรศรี วิวิธสิริ, 2530 : 22 - 24)

โรวิท วรพิพัฒน์ (2511 : 165 - 167) ให้นิยามว่า การศึกษานอกระบบจะเป็นตัวช่วยให้มนุษย์ปรับตัวเข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี โดยกล่าวว่าคนเราจะมีมีความสุขที่สุดเมื่อบุคคลและสังคมสิ่งแวดล้อมผสมกลมกลืนกันอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านวัตถุ ร่างกาย และจิตใจ และการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะสามารถดำเนินการเพื่อตัวเอง และสิ่งแวดล้อมประสม

กลมกลืนกันเพื่อตนเองจะได้มีความสุขนั้น บุคคลนั้นจะต้องเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อจะได้ปรับตัวให้ทันต่อสภาพการณ์ของบ้านเมืองและสิ่งแวดล้อมของสังคม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและการที่จะเป็นเช่นนั้นได้ เราจะต้องได้รับความรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอและทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับประชาชนจึงต้องจัดให้บุคคลทุกเพศทุกวัย และต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่จะต้องจัดให้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยและต่อเนื่องกันไปนี้ นักการภารโรงก็เป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานและต่องานที่รับผิดชอบ ทบทวนที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษา ซึ่งบุคลากรกลุ่มนี้สมควรจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ เพื่อให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ดังนั้นในฐานะผู้วิจัยทำงานรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อจะได้ข้อมูลพื้นฐานในอันที่จะเป็นประโยชน์ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้เห็นความสำคัญและวางแผนจัดการศึกษาให้ความรู้หรือพัฒนาบุคลากรกลุ่มนี้ ให้เกิดทักษะความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. สืบหาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
3. ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สระบุรี โดยจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบ

4. รวบรวมปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีจะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ให้เกิดทักษะ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาวางแผนปฏิบัติงานและจัดให้บริการการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบจังหวัดสระบุรีหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นผู้ครองตำแหน่งตามบัญชีกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ในปีงบประมาณ 2538 จำนวน 343 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการสุ่มแบบประชากรตามกลุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ แล้วสุ่มอย่างง่าย 50% ของแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เฉพาะกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนใน 2 ด้าน คือ

3.1 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ

3.2 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 อายุ แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 31 - 45 ปี
- 3) สูงกว่า 45 ปี

4.1.2 วุฒิทางการศึกษา

- 1) จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น
- 2) จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
- 3) จบชั้นสูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย

4.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 ปีขึ้นไป

4.1.4 เงินเดือน

- 1) น้อยกว่า 5,000 บาท
- 2) 5,000 บาทขึ้นไป

4.1.5 แรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน

- 1) เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพการงาน
- 2) เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน 2 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ

4.2.2 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่จัดให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบของสถาบันการศึกษาปกติ เพื่อมุ่งให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านความรู้พื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยจัดในลักษณะการศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ ตั้งแต่เริ่มอ่าน เขียน หรือระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา

1.2 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานอาชีพ และชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยการจัดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นและกลุ่มสนใจ หรือการจัดอบรมปฏิบัติการเพื่อเพิ่มความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพด้านใดด้านหนึ่ง

1.3 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลและข่าวสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยการจัดการศึกษาในลักษณะห้องสมุดประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน เผยแพร่สิ่งพิมพ์ วัสดุทัศนศึกษา การประชุม รับฟังความรู้ต่าง ๆ และการศึกษามวลชน

2. ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน หมายถึง ความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนประเภทต่าง ๆ ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยมุ่งเน้นเฉพาะกิจกรรมทางการศึกษานอก

โรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของนักรการภารโรงให้ปฏิบัติหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยใน 2 ด้าน ประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ ประกอบด้วย 5 หมวด ได้แก่ หมวดอุตสาหกรรม หมวดเกษตรกรรม หมวดคหกรรม หมวดพาณิชยกรรม และหมวดศิลปะและหัตถกรรม

2.2 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล ประกอบด้วย 3 หมวด ได้แก่ หมวดสังคม และชีวิตประจำวัน หมวดเกษตรกรรม และหมวดสาธารณสุข

3. นักรการภารโรง หมายถึง ลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งกำหนดให้มีตำแหน่งนักรการภารโรงได้อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน ตามกรอบอัตราค่าจ้างลูกจ้างประจำ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
2. นักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
3. นักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
4. นักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
5. นักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีแรงจูงใจในความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้นำเสนอเรื่องเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ
2. ความหมาย ประชญา และกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. ความสำคัญและหน้าที่ของนักการภารโรง
4. หลักเกณฑ์การคัดเลือกลูกจ้างประจำ
5. สิทธิและประโยชน์ที่ถือของลูกจ้างประจำ
6. การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ

มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในชีวิต บางคนมีความต้องการคล้ายคลึงกัน บางคนก็แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของการดำรงอยู่และสภาพทางสังคม ความต้องการของมนุษย์เป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก และเป็นความยากลำบากอย่างยิ่งที่การศึกษานอกระบบโรงเรียน จะสามารถตอบสนองได้ผล มีนักวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่มากท่านได้พยายามศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ที่แท้จริง จนที่สุดพบว่ามนุษย์โดยทั่วไปนั้นมีความต้องการที่แท้จริงอยู่ 2 ประการ ประการแรก คือ ความต้องการที่จะปรับปรุงตนเอง โดยวิธีการธรรมชาติ ประการที่สอง คือ ความต้องการที่จะรักษาภาวะการสมดุลทางธรรมชาติของมนุษย์ บ่อยครั้งที่มักพบว่า ความต้องการของคนนั้นมักถูกกำหนดโดยสังคม สังคมกำหนดให้มนุษย์ที่อยู่ต่างฐานะกันมีความต้องการแตกต่างกัน (สุจิต ศีลารักษ์, 2527 : 25) และบุคคลโดยทั่วไปแล้วย่อมรู้ว่า

ตนเองต้องการอะไร นับตั้งแต่ขั้นต่ำไปจนถึงอุดมคติของชีวิตส่วนจะบรรลุถึงความต้องการของตนเองหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความพยายามและการปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล

ความต้องการที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมี 2 แบบคือ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) และความต้องการทางด้านการศึกษา (Education Needs)

1. ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) นักจิตวิทยาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านชีววิทยา และจิตวิทยาแตกต่างกันไป

มาสโลว์ (Maslow) เชื่อว่า ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นของความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่จัดอยู่ในลำดับต่ำสุด ไปจนถึงความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในลำดับสูงสุดความต้องการในระดับสูงจะไม่เกิดขึ้น จนกว่าที่ความต้องการในระดับต่ำจะเป็นที่พอใจ หรือเกิดขึ้นจนเป็นที่เพียงพอแล้ว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2530 : 7) ความต้องการ 5 ขั้น จากลำดับต่ำสุดของมาสโลว์ (Maslow) ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (Survival Needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น (Love Needs) ความต้องการที่จะเห็นคุณค่าของตนเอง (Esteem Needs) และความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง (Need for self-activilization)

เมอร์ฟี (รัตนฯ พุ่มไพศาล. 2528 : 83 ; อ้างอิงมาจาก Murphy. 1958 : 60 - 61) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับชีวิตเมื่อเริ่มจุด 4 ประการ คือ ความต้องการที่สัมพันธ์โดยตรงกับร่างกาย ความต้องการทางด้านกิจกรรม ความต้องการทางประสาทสัมผัส และความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกโจมตี

คิตต์ (Kidd. 1973 : 272) ได้เน้นถึงความต้องการของผู้ใหญ่ โดยกล่าวว่า ผู้ใหญ่มีความต้องการต่าง ๆ คือ ความต้องการด้านสุขภาพ ความต้องการด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว ความต้องการเป็นผู้บริโภคและการยังชีพ ความต้องการมีความสัมพันธ์กับสังคม ความต้องการมีอาชีพ ความต้องการความบันเทิง และความต้องการที่จะมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ

โนลส์ (Knowles. 1980 : 84) ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยมีงานสายตาศึกษาของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งคล้ายคลึงกับมาสโลว์ (Maslow) ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการในการเจริญงอกงาม ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ความต้องการทางด้านจิตใจ และอารมณ์ และความต้องการได้รับการยอมรับ

2. ความต้องการทางการศึกษา

โนลส์ (อุนตา นพคุณ. 2526 : 148 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1980 : 88) ได้กล่าวถึงความต้องการด้านการศึกษาว่า หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่บุคคลจะได้เรียนรู้เพื่อจะได้เป็นผลดีสำหรับตัวเอง ผลดีสำหรับองค์กรหรือผลดีของสังคม ความต้องการด้านการศึกษาที่จริงแล้วก็คือ ช่องว่างระหว่างระดับความสามารถของบุคคลแต่ละคนในปัจจุบันกับระดับความสามารถที่สูงกว่าและที่บุคคลหรือองค์กรหรือสังคม คาดว่าจะต้องมีประสิทธิภาพก่อน

คูลมส์ (Coombs. 1974 : 15) ได้กล่าวถึงความต้องการด้านการศึกษาของปัจเจกชน โดยแบ่งให้เห็นได้ดังนี้ คือ

1. ความต้องการในการศึกษาขั้นพื้นฐานและเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การเรียนรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีความเข้าใจอย่างง่าย ๆ ในเรื่องของวิทยาศาสตร์ และภาวะแวดล้อมรอบตัวเอง เป็นต้น
2. ความต้องการในการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น ความรู้พื้นฐานทักษะและทัศนคติพื้นฐาน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เริ่มในวิชา สุขอนามัย โภชนาการ การจัดบ้าน การเลี้ยงและดูแลเด็ก การซ่อมแซมบ้านให้น่าอยู่ การวางแผนครอบครัว เป็นต้น
3. ความต้องการในการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย เช่น ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการปกครองของท้องถิ่นและของประเทศ รวมทั้งของขบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สหกรณ์ โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น
4. ความต้องการในการศึกษาด้านอาชีพ เช่น ความรู้และทักษะเฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีพ เป็นต้น

ในการศึกษาทุกประเภทความต้องการในการศึกษาของบุคคล องค์กร หรือสังคม หรือชุมชน ควรจะมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน มิฉะนั้นอาจจะก่อให้เกิดปัญหานั้นตามมา เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการสูญเปล่าของงบประมาณ เป็นต้น รัตนา พุ่มไพศาล (2528 : 83) กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรเริ่มที่ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งในท้ายที่สุดจะเป็นการตอบสนองความต้องการของสถาบันและสังคมไปด้วยในตัว ดังนั้นศิลปะอย่างหนึ่งของการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ ความสามารถในการช่วยให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาหรือสนอง "ความต้องการ" ที่แท้จริงของตนเอง

ความหมาย ปรัชญา และกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งบางท่านเรียกว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบ มีความหมาย ปรัชญา และกิจกรรมต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ธีระ สุมิตร (2519 : 69) ให้ความหมายว่า "การศึกษานอกระบบ คือ กิจกรรมใด ๆ ทางการศึกษาที่เป็นไปอย่างตั้งใจ และมีระเบียบกฎเกณฑ์ซึ่งเนื้อหา สื่อ ระยะเวลา หลักเกณฑ์สิ่งอำนวยความสะดวก และส่วนประกอบอื่น ๆ ในระบบได้รับการเลือกสรรปรับปรุงสำหรับนักเรียน ประชาชน และในสถานการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อที่จะได้ผลสำเร็จมากที่สุดในการเรียน แต่ไม่มีข้อจำกัดของระบบน้อยที่สุด"

เกียรติชัย พงษ์พานิชย์ (2521 : 215) อธิบายว่า "คำว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นคำที่มีความหมายกว้าง คลุมถึงประสบการณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ของการศึกษานอกระบบโรงเรียนภาคปกติ"

แม็คคอล (รัตนา พุ่มไพศาล, 2523 : 8 : อ้างอิงมาจาก Mc Call, 1979 : 5) ให้ความหมายว่า "การศึกษานอกระบบ หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหลายที่อยู่นอกระบบชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกตินั้น ๆ การศึกษานอกระบบเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก

หมายถึง การศึกษาทุกอย่าง การเรียนรู้จากพ่อแม่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้จากเพื่อน ๆ การเรียนรู้จากสื่อสารมวลชน การเรียนรู้จากโรงเรียนผู้ใหญ่ และจากหน่วยพัฒนาต่าง ๆ การเรียนรู้จากการฝึกงาน การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาว ฯลฯ"

สุนทร รศตรบรรเทา (2524 : 5) ได้อธิบายว่า "การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ เพื่อเปิดโอกาสให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาค้นคว้า ทักขะและประสบการณ์ได้ตามความต้องการ ความสนใจของตนเอง อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำกัดในด้านเวลา โอกาส สถานที่ วัย และเพศของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ทุกขณะที่มีความต้องการ"

ทุมส์ (ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 69 ; อ้างอิงมาจาก Coombs. 1968 : 138 - 139) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่จัดขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ กิจกรรมเหล่านี้จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการด้านการเรียนรู้ ตามแต่กลุ่มบุคคลจะสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมที่เสริมหรือต่อเนื่องกับกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือจัดขึ้นเพื่อแทนการนั่งในโรงเรียนก็ได้"

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530 : 40) สรุปไว้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นได้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ยึดหลักปรัชญาที่ว่า การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้รู้จักใช้ความคิดตัดสินใจ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยตนเอง มีอิสรภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยมีวิชาการเป็นเพียงส่วนประกอบที่จะทำให้นักสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่านั้น จึงเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อคนทุกคนในสังคม

ทองจุล ชันขาว (2535 : 45) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformal Education) ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบแน่นอน มีหลักสูตร มีสื่อการเรียนการสอน มีองค์กร มีครู มีผู้เรียนคล้ายกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน หากแต่มีจุดมุ่งหมาย แนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน การศึกษานอกระบบโรงเรียนมุ่งเน้นจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งไม่ได้อยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบโรงเรียน

มีจุดเน้นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชนบท ขาดโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

จากที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้หลายท่านดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นตาม ความต้องการ ความสามารถ ตลอดจนโอกาสที่ผู้เรียนจะมาเรียนได้เป็นสำคัญ หลักสูตรการเรียน การสอนสอดคล้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน ในลักษณะของการให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป เพื่อส่งเสริม ความรู้และความสามารถ ทำให้บุคคลเกิดทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง เข้าใจสถานการณ์ที่เป็น อยู่ รู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักกำหนดทางเลือกและตัดสินใจ ในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและ ชุมชน ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต

2. ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

พจน์ บุญรัตน์พันธ์ (2517 : 2) อธิบายว่า บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีความหมาย และสำคัญมากที่สุด มนุษย์สามารถที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ ถ้ามีโอกาสได้รับการศึกษาและ มีโอกาสได้ตั้งพลังที่ซ่อนเร้นในตัวออกมาใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี และการพัฒนาจะมีประสิทธิภาพต้องยึดหลักการรวมกลุ่ม และทำงานร่วมกับกลุ่ม กับทั้งมีศรัทธา ในเรื่องความยุติธรรมของสังคม โดยมุ่งขจัดความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้หมดไป

เบญจา ชื่นใหญ่ (2526 : 25) ได้สรุปว่า ปรัชญาของการศึกษานอกระบบหรือ การศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ต้องการจะพัฒนาบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้าน เช่น ทางด้าน อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คือ เป็น คนคิดเป็น ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงเป็นปรัชญาต้องการพัฒนาคนและสังคม ในทางองเดียวกัน ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตก็เป็นปรัชญาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สังคมและประเทศชาติ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดต่อไป

สมานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2529 : 39) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคนเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ และการใช้การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาคนตามกระบวนการนี้ ซึ่งแนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ดังนี้ คือ

1. มนุษย์ทุกคนต่างก็มีความสำคัญ และมีลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันแต่ละคน จึงควรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและมีเกียรติในฐานะ เป็นมนุษย์คนหนึ่ง
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิและสามารถกำหนดวิถีการดำรงชีวิตตามที่ต้องการได้
3. บุคคลถ้ามีโอกาสย่อมเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรม ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถในความรับผิดชอบต่อสังคมของตนให้สูงขึ้นได้
4. บุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการคิดริเริ่ม การเป็นผู้นำและมีศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ ถ้าได้รับการพัฒนาให้ถูกต้องจะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สุนทร สุนันท์ชัย และโกวิท วรรณพัฒน์ (สุนทร ศรีแสน. 2530 : 58 ; อ้างอิงมาจาก สุนทร สุนันท์ชัย และโกวิท วรรณพัฒน์. 2528 : 3) กล่าวถึง การศึกษานอกระบบเรียนว่า เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมแก่ตน สร้างความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมให้ได้ น่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขมากขึ้น เป็นการศึกษาที่เน้นการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น งานการศึกษานอกระบบเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบพัฒนาคนและการพัฒนาบ้านเมือง

3. กิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบเรียน

3.1 แนวความคิดในการจัดการศึกษานอกระบบเรียน

วิชา อุตสาหกรรม และอุดม เขยถิวงศ์ (2523 : 23) ได้สรุปแนวการจัดการศึกษานอกระบบเรียนไว้ดังนี้

- 1) การศึกษานอกระบบเรียนควรมุ่งที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด ให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 2) การจัดการศึกษานอกระบบเรียน ให้สัมพันธ์กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งเสริมด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ และประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

3) ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของการให้ความรู้ความชำนาญ ตลอดจนการสร้างสรรค์ทัศนคติที่มุ่งประโยชน์ในการสร้างความเจริญมั่นคง ให้แก่ส่วนรวม

4) ควรให้ตระหนักในการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ดีของไทยทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งที่จะ เปลี่ยนทัศนคติที่ไม่เหมาะสมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาสามัญและวิชาชีพ

5) ควรกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตร และการดำเนินงานให้สนองความต้องการส่วนบุคคลและส่วนรวม ทั้งสังคมในเมืองและสังคมชนบท

6) ควรมุ่งส่งเสริมให้คนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา สามารถปรับตัว และภาวะแวดล้อมให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7) การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรกำหนดเนื้อหาซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเร่งด่วนของประเทศในเรื่องการวางแผนครอบครัว เศรษฐกิจเบื้องต้น การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

8) ควรกำหนดโครงการที่จะดำเนินงานเป็นแผนระยะยาว เพื่อให้งานต่าง ๆ สืบเนื่องกัน เป็นการสร้างศรัทธาความเชื่อถือให้กับประชาชน

9) ควรจัดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และให้รู้จักช่วยตนเองให้มาก
 อุ่นตา นพคุณ (2523 : 126) ให้แนวคิดว่า ภารกิจที่เป็นไปได้ของการจัดการศึกษานอกระบบเรียน เพื่อการพัฒนาคนนั้นมีลักษณะดังนี้

1) จัดกิจกรรมการศึกษาอย่างกว้างขวางในหลาย ๆ รูปแบบ ตามสถาบันและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ กัน เช่น โครงการฝึกอบรมผู้ที่ไร้ฝีมือในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

2) จัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับผู้ที่ปฏิบัติการอยู่เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้ เช่น ในรูปของการฝึกอบรม สัมมนา

3) จัดกิจกรรมในรูปแบบของการให้การศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้หรือการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ที่ออกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว

ชลทิพย์ เอี่ยมสาอังก์ และสุมาลี สังข์ศรี (2528 : 24 - 26) ให้ความเห็นว่า "การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) เป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนได้มีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และมีโอกาสที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้นกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนปกติแล้ว น่าจะจัดว่าเป็นงานด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งสิ้น"

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 22 - 23) กล่าวว่า การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทยที่จัดอยู่ในปัจจุบันจัดแบ่งกว้าง ๆ ได้ 3 ลักษณะ คือ

1) การให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต และการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษาประเภทที่จัดสำหรับช่วยเหลือให้ผู้เรียน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ จัดในลักษณะการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ประเภทต่าง ๆ

2) การให้การศึกษาเพื่อการเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การศึกษาประเภทนี้เป็นการจัดการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นและกลุ่มสนใจ

3) จัดการศึกษาเพื่อการให้ข่าวสารข้อมูล โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลและข่าวสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมความรู้ ความคิดต่าง ๆ และเพื่อป้องกันการลืมนั่นคือ การศึกษาประเภทนี้ ในลักษณะห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เผยแพร่สิ่งพิมพ์ ทัศนศึกษา และการศึกษามวลชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2536 : 3) ได้แบ่งการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวทางการศึกษาตลอดชีวิตออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การให้ความรู้พื้นฐานและการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ได้รู้จักเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิต

อยู่ในสังคม มีความรู้ ทักษะและเจตคติ เสริมสร้างความรู้และทักษะสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ และการเตรียมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง

2. การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตประจำวัน การพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ การพึ่งพาตนเอง ผู้ประกอบการขนาดย่อม การเตรียมความพร้อมเพื่อรับจ้างในตลาดแรงงาน และการปรับปรุงอาชีพที่มีอยู่แล้วให้ได้ผลดี

3. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต การปลูกฝังนิสัยและทักษะในการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยหรือการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ การพัฒนาแหล่งความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัด อำเภอ การสนับสนุนที่อ่านหนังสือวัด เป็นต้น การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และวิทยาการ โดยผ่านรายการวิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว และนิทรรศการมาสนับสนุนผู้รู้ในสังคม เพื่อหาความชำนาญ และภูมิปัญญา ทั้งภายในและภายนอกมาเผยแพร่ให้กับประชาชน

3.2 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 9 - 10) จัดการศึกษาออกเป็น 3 วิธีเรียน ได้แก่ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนแต่ละวิธีได้ตามที่ต้องการ อีกทั้งสามารถเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพได้ทุกวิธีเรียน โดยกำหนดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญไว้ 3 ระดับ คือ

- 1) ระดับประถมศึกษา
- 2) ระดับมัธยมศึกษา
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีเรียนมี 3 วิธี

1. เรียนแบบชั้นเรียน (ชร.) หรือการศึกษาผู้ใหญ่อีกคำ

- ฟังคำบรรยายในชั้นเรียนไม่น้อยกว่า 70 % ของเวลาเรียนที่กำหนด
- เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด
- วัดผลและเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน
- ประเมินผลปลายภาคเรียน
- ต้องสอบให้ได้คะแนนระหว่างภาค รวมกับคะแนนปลายภาคได้ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบได้

2. เรียนทางไกล (ทก.) หรือการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์เดิม

- ฟังรายการจากวิทยุ ตามตารางออกอากาศ
- ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองจากคู่มือเรียนและตำรา ไม่มีการเข้าชั้นเรียน
- เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม(เสาร์-อาทิตย์)ไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาการพบ

กลุ่มที่กำหนดในแต่ละภาคเรียน

- วัดผลระหว่างภาคเรียน เพื่อเก็บคะแนนสะสม
- ประเมินผลปลายภาคเรียน 1 ครั้ง
- คะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาค ต้องได้ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบได้

3. เรียนด้วยตนเอง (ตอ.) หรือสอบเทียบบุคคลภายนอก

- ศึกษาจากตำรา หรือแบบเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่มีการเข้าชั้นเรียน
- เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม(เสาร์-อาทิตย์)ไม่น้อยกว่า 75% ของเวลาการพบ

กลุ่มที่กำหนดในแต่ละภาคเรียน

- ประเมินผลปลายภาคเรียน 1 ครั้งคะแนนที่ได้แต่ละหมวดวิชาต้องไม่น้อย

กว่า 50% จึงจะถือว่าสอบได้ (ไม่มีคะแนนระหว่างภาค)

3.3 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 59) มุ่งเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและแก้ไขปัญหาของชาติ โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการกระจายรายได้ของประชาชน โดยช่วยรัฐในการเตรียมประชาชนให้พร้อมที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพในสังคมที่กำลังพัฒนา เศรษฐกิจไปอย่างรวดเร็วและการช่วยเหลือผู้ที่พลัดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาอื่นๆ ซึ่งได้แบ่งลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพไว้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) การพัฒนาทักษะเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) การจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนประกอบอาชีพอิสระ
- 3) การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจขนาดย่อม และการอุตสาหกรรมในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องจักรกลการเกษตรและอุตสาหกรรมขนบถ เกษตรอุตสาหกรรมและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อการส่งออก เครื่องปั้นดินเผา การเดินสายไฟในระบบอุตสาหกรรม ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ผู้ดูแลเด็กและคนชรา

การศึกษานอกระบบโรงเรียนสายอาชีพ หลักสูตรอาชีพระยะสั้น มี 3 ประเภท คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 59 - 60)

- 1) การฝึกอาชีพประจำที่จัดสอนโดยใช้สถานที่ของสถานศึกษาหรือสถานประกอบการที่มีอุปกรณ์การสอน และครูอาจารย์พร้อมอยู่แล้ว โดยยึดหยุ่นตามสภาพฤดูกาลความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเปิดสอนในช่วงเวลาระหว่าง 09.00-20.00 น. วิชาละไม่เกิน 300 ชั่วโมง ตามความเหมาะสมของแต่ละวิชาชีพ ปัจจุบันเปิดสอนเป็นชั้นเรียนในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนฯ โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ และจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เปิดสอนทั้งในเมืองและเขตสุขาภิบาล
- 2) การฝึกอาชีพเคลื่อนที่ วิธีการเรียนการสอนคล้ายคลึงกับการฝึกอาชีพประจำที่ แตกต่างกันแต่เพียงจัดเป็นหน่วยเคลื่อนที่ออกไปสอนประชาชนในชนบท หรือหมู่บ้านห่างไกลหรือ

เปิดสอนโดยจัดหาวิทยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้สอนแต่ต้องมีจำนวนผู้เรียนอย่างน้อย 15 คน ขึ้นไป ใช้เวลาเรียนไม่เกิน 300 ชั่วโมง ตามความเหมาะสมของแต่ละวิชาชีพ

3) การจัดกลุ่มสนใจ จัดขึ้นตามสภาพปัญหาความต้องการ และความสนใจที่แตกต่าง กันของแต่ละบุคคลเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน เปิด สอนไม่เกิน 30 ชั่วโมง โดยรวมกลุ่มผู้ที่สนใจจะเรียนในเรื่องเดียวกัน ไม่น้อยกว่า 15 คน แล้วแจ้งให้ศูนย์ฯ จังหวัด ศูนย์อำเภอหรือสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทราบ เพื่อประสานงาน จัดหาวิทยากรผู้ชำนาญในเรื่องนั้น ๆ มาสอน โดยผู้เรียนออกค่าวัสดุเอง และทางราชการจ่าย ค่าตอบแทนให้วิทยากร

ความสำคัญและหน้าที่ของนักการภารโรง

ในการบริหารงานโรงเรียนหนึ่ง ๆ ต้องคำนึงถึงบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน สำหรับบุคลากรภายในโรงเรียนนั้น ไม่ใช่ว่าแต่ครูเท่านั้นที่มีความสำคัญ นักการภารโรงก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบุคลากรอื่น ๆ การบริหารโรงเรียนหากขาดนักการภารโรง ย่อมทำให้เกิดผลกระทบตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารและการดูแลรักษา อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ซึ่ง สมพร เจริญประโคน (2523 : 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญ และหน้าที่ของนักการภารโรงในฐานะลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการภารโรงไว้ดังนี้

1. ให้บริการและให้ความสะดวกแก่บุคลากรในโรงเรียน และผู้มาติดต่อ
2. รักษาความสะอาดของอาคารสถานที่และตกแต่งบริเวณ
3. ดูแลและรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสมบัติ

ของโรงเรียน

4. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ
5. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ
6. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร หรือครูในโรงเรียน

หลักเกณฑ์การคัดเลือกลูกจ้างประจำหมวดแรงงานหรือกึ่งฝีมือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นลูกจ้างประจำหมวดแรงงานและหมวดกึ่งฝีมือ ดังนี้

1. การคัดเลือกให้ดำเนินการโดยการสอบ และให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เป็นสนามสอบแต่ต้องมีเหตุผลและความจำเป็นอาจจะใช้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นสนามสอบก็ได้ตามสมควร

2. คุณสมบัติของผู้สมัคร จะต้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติทั่วไป ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลม

3. ให้ใช้หลักสูตร วิธีดำเนินการ และเกณฑ์การตัดสิน ดังต่อไปนี้

3.1 หลักสูตรประกอบด้วย

1) ภาควิชาความรู้ความสามารถทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับลูกจ้างประจำ 50 คะแนน

2) ภาควิชาความรู้ความสามารถที่จำเพาะตำแหน่ง ให้คำนึงถึงความต้องการของหน่วยงานที่จะใช้คนเป็นหลักในการกำหนดหลักสูตรโดยสอบข้อเขียน 40 คะแนน สอบภาคปฏิบัติ 60 คะแนน เช่น ต้องการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานปูนและงานไม้ ให้สอบข้อเขียน งานปูนและงานไม้ 40 คะแนน สอบภาคปฏิบัติงานไม้ 60 คะแนน เป็นต้น

3) ภาควิชาความเหมาะสมกับตำแหน่งสอบสัมภาษณ์ 50 คะแนน (เกณฑ์การให้คะแนนปกติไม่น้อยกว่า 35 คะแนน เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าไม่เหมาะสมกับตำแหน่งอย่างยิ่ง ให้บันทึกเหตุผลให้ชัดเจนสามารถพิสูจน์ได้)

3.2 วิธีดำเนินการ ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดำเนินการดังนี้

1) ประกาศรับสมัคร ให้ระบุตำแหน่งที่จะบรรจุ คุณสมบัติของผู้สมัคร หลักสูตร วิธีสอบ เกณฑ์การตัดสิน และข้อความอื่นที่ผู้สมัครควรทราบ

2) ให้ตั้งกรรมการออกข้อสอบ กรรมการตรวจคำตอบ กรรมการสอบ
สัมภาษณ์ ชุดละไม่น้อยกว่า 5 คน และแต่งตั้งกรรมการดำเนินการ และกรรมการอื่นตามที่เห็น
สมควร

3) ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ ก่อนวันคัดเลือกไม่น้อยกว่า 7 วัน

3.3 เกณฑ์การตัดสิน ในการตัดสินว่าผู้ได้รับการคัดเลือกให้ถือเกณฑ์คะแนน
ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ และคะแนนรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละหกสิบ

สิทธิและประโยชน์เกื้อกูลของลูกจ้างประจำ

บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้รับราชการเป็นลูกจ้างของทางราชการ จะได้รับสิทธิและ
ประโยชน์เกื้อกูลจากทางราชการ ตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ ดังต่อไปนี้
(เชิดชัย มีคำ. 2532 : 31 - 38)

1. สิทธิเกี่ยวกับการลา

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2525
ได้กำหนดเรื่องการลาหยุดราชการของลูกจ้างประจำ ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
สำหรับข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ลูกจ้างของ
ส่วนราชการถือปฏิบัติในการลา เช่นเดียวกับการลาของข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม เท่าที่
ไม่ขัดระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ดังนั้นลูกจ้างของส่วนราชการ
จึงมีสิทธิลาโดยได้รับค่าจ้าง ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ
สำหรับประเภทการลานั้นจึงถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของ
ข้าราชการ แบ่งการลาออกเป็น 9 ประเภท คือ

1.1 การลาป่วย

1.2 การลาค่อดบุตร

1.3 การลากิจส่วนตัว

1.4 การลาพักผ่อน

- 1.5 การลาอุปสมบทหรือการลาไปประกอบพิธีฮัจย์
- 1.6 การลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล
- 1.7 การลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติงานวิจัย
- 1.8 การลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ
- 1.9 การลาติดตามคู่สมรส

2. ประโยชน์ กู้ยืมของลูกจ้าง

ลูกจ้างของทางราชการจะได้รับประโยชน์ กู้ยืมจากทางราชการ หลายอย่างด้วยกัน ดังต่อไปนี้

2.1 ค่าจ้าง ลูกจ้างของทางราชการจะได้รับเงินค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างตามตำแหน่งที่กระทรวงการคลังกำหนด

2.2 ค่ารักษาพยาบาล

1) ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับค่าจ้างจาก เงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัวของตน ตามพระราชบัญญัติกฎหมายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

2.3 การศึกษาของบุตร ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ตามพระราชบัญญัติเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

2.4 เงินช่วยเหลือบุตร ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร ตามพระราชบัญญัติเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร

2.5 เงินเบี้ยกันดาร ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีสิทธิได้รับเบี้ยกันดาร ตามพระราชบัญญัติเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกันดาร

2.6 เงินยืมชีพ ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีสิทธิได้รับเงิน บ.ช.ภาคใต้ ตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่าย เงินยืมชีพให้ข้าราชการบางจังหวัดในภาคใต้ (บ.ช.ภาคใต้)

2.7 เงิน พ.ส.ร. ลูกจ้างประจำจากทางราชการ มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษ สำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.)

2.8 เงินบำเหน็จลูกจ้าง ลูกจ้างของทางราชการมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จปกติ หรือบำเหน็จพิเศษ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

2.9 เงินท้าวัญ ลูกจ้างของทางราชการ มีสิทธิได้รับเงินท้าวัญตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยเงินท้าวัญข้าราชการและลูกจ้าง

2.10 ค่าอาหารทำการนอกเวลา ลูกจ้างรายเดือนถ้าการปฏิบัติงานนอกเวลา ทำงานปกติหรือปฏิบัติงานในวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดพิเศษ มีสิทธิได้รับเงินค่าอาหาร ทำการนอกเวลา ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินค่าอาหารทำการนอกเวลา

2.11 ค่าจ้างนอกเวลา ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมง มีสิทธิได้รับค่าจ้างนอก เวลา ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานนอกเวลาปกติในสัปดาห์หนึ่งทำงานเกิน 48 ชั่วโมง มีสิทธิได้รับค่าจ้างในอัตรา $1 \frac{1}{2}$ เท่าของค่าจ้างปกติ
- 2) ปฏิบัติงานในวันหยุดประจำสัปดาห์มีสิทธิได้รับค่าจ้างในอัตรา 2 เท่า ของค่าจ้างอัตราปกติตามระยะเวลาทำงาน
- 3) ปฏิบัติงานในวันหยุดพิเศษมีสิทธิได้รับค่าจ้างเพิ่มอีก 1 เท่า ของ ค่าจ้างอัตราปกติตามระยะเวลาทำงาน

2.12 ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ ลูกจ้างของทางราชการมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม กรรมการ ตามนัยพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ

2.13 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการลูกจ้างของทางราชการมีสิทธิได้รับ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตามนัยพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

2.14 เงินรางวัลกรรมการและเจ้าหน้าที่คุมสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ เป็นลูกจ้างประจำ ลูกจ้างประจำที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการดำเนินการสอบ คัดเลือก และเจ้าหน้าที่คุมสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการเป็นลูกจ้างประจำ ตามนัยระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2525 มีสิทธิได้รับเงินรางวัล ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0502/37371 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2526

2.15 เงินรางวัลเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างของทางราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชุมหรือสัมมนา การรับรองต้อนรับแขกชาวต่างประเทศ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลตามระเบียบการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศ พ.ศ. 2519

2.16 ค่าสอนพิเศษ ลูกจ้างประจำของทางราชการซึ่งไม่ได้ดำรงตำแหน่งประจำในสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยแห่งนั้น หากได้รับคำสั่งหรือรับเชิญให้ไปสอนในฐานะครูหรืออาจารย์พิเศษ มีสิทธิได้รับค่าสอนพิเศษ ตามระเบียบการจ่ายเงินค่าสอนพิเศษในสถานศึกษาของทางราชการ หรือมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี

2.17 เงินสมนาคุณกรรมการสอบสวนวินัย ลูกจ้างประจำที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสวนลูกจ้างประจำผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง มีสิทธิได้รับเงินสมนาคุณตามนัยระเบียบการจ่ายเงินสมนาคุณกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการ พ.ศ. 2525 โดยอนุโลม

3. สิทธิและประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ

ลูกจ้างของทางราชการนอกจากจะได้รับสิทธิการลาหยุดราชการ และประโยชน์ที่ถือได้จากทางราชการดังที่กล่าวมาแล้ว ยังจะได้รับสิทธิและประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ จากทางราชการอีก ดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ลูกจ้างประจำมีสิทธิขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติของผู้ที่พึงได้รับพระราชทาน

1) ต้องเป็นลูกจ้างประจำที่มีชื่อและลักษณะงานเป็นลูกจ้างโดยตรง
หมวดฝีมือหรือลูกจ้างประจำที่มีชื่อและลักษณะ เหมือนข้าราชการ

2) ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 8 ปี

3) ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ สุจริต และ
เอาใจใส่หน้าที่เป็นอย่างดี

4) มีความประพฤติเรียบร้อย

ข. หลักเกณฑ์ขอพระราชทาน

1) ต้องเป็นลูกจ้างประจำที่มีคุณสมบัติของผู้ที่พึงได้รับพระราชทานตามข้อ 1 และข้อ 2 ซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ 3 แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ 6 การขอพระราชทานครั้งแรกชั้น บ.ม. และขอพระราชทานเลื่อนชั้นได้จนถึง จ.ม.

2) ลูกจ้างประจำที่มีคุณสมบัติของผู้ที่พึงได้รับพระราชทานตามข้อ 1 และข้อ 2 ซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ระดับ 6 ขึ้นไป การขอพระราชทานครั้งแรกชั้น บ.ช. และขอพระราชทานเลื่อนชั้นได้จนถึงชั้น จ.ช.

3) การขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา จะต้องขอเลื่อนตามลำดับ โดยวันระยะไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.2 เงินช่วยเหลือ

ลูกจ้างของทางราชการผู้ใดถึงแก่ความตายในระหว่างรับราชการทางราชการ จะจ่ายเงินช่วยเหลือเป็นค่าจัดการศพ เป็นจำนวน 3 เท่า ของอัตราค่าจ้างปกติเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. 2526 และกำหนดระยะเวลาการขอรับเงินช่วยเหลือ ภายในระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ลูกจ้างผู้นั้นถึงแก่ความตาย ถ้าเกินกำหนดระยะเวลาดังกล่าวทางราชการไม่จ่ายเงินช่วยเหลือ

สำหรับลูกจ้างที่จ้างจากเงินนอกงบประมาณนั้น ย่อมมีสิทธิและประโยชน์ที่ถือได้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละระเบียบของเงินนอกงบประมาณประเภทนั้น ๆ

การพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

ความหมายของการพัฒนาศักยภาพ

การพัฒนาศักยภาพเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารงานบุคคล มีผู้ให้ความหมายการพัฒนาศักยภาพไว้หลายท่าน คือ

ปีช (กุศล กลแกม. 2528 : 8 : อ้างอิงมาจาก Beach. 1970) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพ คือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อมี

วัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ต้องการ

เกศินี หงสพันธ์ (2531 : 78) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะพัฒนาเจตคติของผู้ปฏิบัติงานไปในทางที่ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 153) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาบุคลากรไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการให้บุคคลของหน่วยงานได้มีความสามารถเหมาะสม กับงานที่ปฏิบัติประการหนึ่งและ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เพื่อจะได้ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกประการหนึ่ง และในการพัฒนาบุคลากรนี้อาจจะดำเนินการ พัฒนาความรู้ความชำนาญหรือทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหา หรือความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ

แคสเตเตอร์ (Castetter. 1976 : 272) ยังได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนา บุคลากรในวงการศึกษานี้ไว้ว่าเป็นการจัดและเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้จนกระทั่งบุคลากรพ้นจากงาน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532 : 167) ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา บุคลากร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีการในการทำงาน อันจะนำไปสู่ ประสิทธิภาพในการทำงาน

วิลาส สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์ (2532 : 60) ได้เสนอแนวคิดว่าการ พัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งมวล ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะครอบคลุม กระบวนการจัดการศึกษาให้คนทุกคนและทุกระดับได้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติ

อันพึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนรวมถึงการฝึกอบรม การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือแม้แต่กระบวนการในการพัฒนาตนเองอีกด้วย

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532 : 169 – 171) ได้เน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้คือ

การพัฒนาบุคลากรช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดการประหยัด ลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานน้อยลง และยังเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เข้ารับตำแหน่งใหม่ ตลอดจนเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรให้มีโอกาสรับความรู้ ความคิดใหม่ ๆ มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การทำงาน

เอกศักดิ์ เจษฎาภิบาล (2521 : 85) ให้ความเห็นว่า การที่ผู้ใช้แรงงานได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นตั้งใจทำงาน เพราะช่วยให้มีโอกาสดำเนินงาน มีหลักประกันดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม และกาญจนา จวรณกุล (2521 : 76) ได้ทำการวิจัยพบว่า เมื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จะทำให้เขามีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งทำให้เขาได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและชาติบ้านเมืองให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความริเริ่มกระตือรือร้น และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร

สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 534 – 535) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายขององค์การ (Institutional Objectives) เป็นความมุ่งหมายที่เน้นหนักงานแห่งของส่วนรวม คือ เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด ลดความสิ้นเปลืองและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน วางมาตรฐานในการทำงาน และฝึกฝนคนไว้เพื่อความก้าวหน้าของงานและการขยายองค์การ

2. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (Employee Objectives) หมายถึงความมุ่งหมายของข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การหรือหน่วยงาน ความมุ่งหมายส่วนบุคคลนี้เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง พัฒนาอาชีพ บุคลิกภาพในการทำงาน เรียนรู้งาน และลดการเสี่ยงอันตรายในการทำงาน ส่งเสริมและสร้างขวัญในการทำงาน ตลอดจนเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้น อรุณ รักธรรม (2520 : 6 - 7) ได้สรุปถึงความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้าง ๆ 3 ประการ คือ เป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาอบรม เพิ่มพูนความชำนาญหรือทักษะ และเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

หลักการในการพัฒนาบุคลากร

โรภาส โรปะละสุต (2526 : 16) ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า จะจัดการศึกษาอบรมอย่างไรจึงจะสามารถให้ผลการศึกษาอบรมมีผลสูงสุดต่อการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์การที่หน่วยงานการศึกษาอบรมนั้นสังกัดอยู่ รวมทั้งแนะนำว่าควรจะทำให้เกิดการประสานงานในหน่วยงานระดับรองลงไป และการบริหารงานทั้งระบบด้วย ซึ่งจะต้องคำนึงถึงวิทยาการ ผู้เข้ารับการศึกษาอบรม เครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่ การจัดการ และอื่น ๆ

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2527 : 21) ได้เสนอแนะว่า การพัฒนากำลังคนเป็นภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานของตนมีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผู้บังคับบัญชาจะต้องเข้าใจผู้บังคับบัญชาอย่างเพียงพอที่จะทราบว่าเขาต้องการอะไร เขามีศักยภาพขนาดไหน และท่านจะให้โอกาสอะไรแก่เขาได้บ้าง

วิธีการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ รวมทั้งปรับปรุงเจตคติและเทคนิคต่าง ๆ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานทุกด้านสัมฤทธิ์ผลหรือบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญศักดิ์ ใจจงกิจ (2525 : 35) เสนอว่า รูปแบบการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้แรงงานจะต้องมีการจัดทำประกาศหลักสูตรจัดระบบเครือข่ายฝึก เสร็จแล้วมีการสอบฝีมือตามมาตรฐานฝีมือแรงงานต่าง ๆ

วรารักษ์ บวรศิริ (2525 : 10 - 11) ให้แนวคิดว่า การฝึกอบรมเพิ่มเติมในขณะปฏิบัติงานนั้น มีผลเป็นอย่างมากในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความก้าวหน้าในการทำงาน จึงเสนอรูปแบบการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงานว่าเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาแก่ผู้ใช้แรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 155 - 156) ได้บันทึกวิธีการในการพัฒนาบุคคลที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การส่งบุคคลไปศึกษาฝึกอบรมหรือดูงาน ได้แก่ การที่หน่วยงานจัดให้บุคคลได้ศึกษาต่อ ส่งไปฝึกอบรมหรือดูงาน ซึ่งเป็นการส่งบุคคลไปพัฒนาภายนอกหน่วยงาน
2. การพัฒนาบุคคลโดยกระบวนการปฏิบัติงาน เช่น การแนะนำ ประชุมชี้แจง การศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงาน การมอบหมายงานให้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การมอบหมายให้ร่วมประชุมหรือสัมมนา การมอบหมายให้เป็นวิทยากร การหมุนเวียนงาน การเขียนบทความหรือเอกสาร หรือการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่ง
3. การพัฒนาด้วยตนเอง เช่น การศึกษาคู่มือปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าประกอบการปฏิบัติงาน การศึกษาตอนนอกเวลา การเข้าหลักสูตรฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการ การดูงาน
4. การพัฒนาทีมงานหรือการพัฒนาองค์การ ได้แก่ การที่หน่วยงานจัดให้มีการพัฒนาบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะการพัฒนาทั้งทีมงาน ซึ่งเป็นการพัฒนาการทำงานร่วมกัน เช่น การพัฒนาบุคคลโดยระบบคิวิซีซี การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม

วอลส์ และโลเวลล์ (Wiles and Lovell. 1975 : 375) ได้พูดถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาว่า สามารถกระทำได้ด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. การประชุมปรึกษาหารือ
4. การจัดกลุ่มเพื่อศึกษาเรื่องที่สนใจร่วมกัน
5. การเยี่ยมเยียนกันระหว่างสถาบันการศึกษา
6. การบรรยาย
7. การจัดให้มีวันพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการปฏิบัติงานเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธี ซึ่งทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาบุคลากรคือการฝึกอบรมสำหรับการพัฒนานักการภารโรงให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาสามารถที่จะจัดให้ได้คือการศึกษานอกโรงเรียนของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ มีดังนี้

เอกศักดิ์ เจริญอภิบาล (2521 : 161 - 162) ได้ศึกษาสภาพความต้องการและทัศนคติของผู้ใช้แรงงานต่องานสังคมสงเคราะห์ พบว่า ในเนื้อหาด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใช้แรงงาน ควรจะ เน้นหนักในเรื่องการปฏิบัติตนของผู้ใช้แรงงานต่อนายจ้าง สิทธิในการทำงานและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ผู้ใช้แรงงานพึงได้รับความรู้สิทธิอันหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใช้แรงงานต่อสังคมและประเทศชาติ ระเบียบข้อบังคับและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานและแรงงานสัมพันธ์

อานวย แดงศรี (2523 : 122 - 123) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการการศึกษานอกระบบในด้านอาชีพของประชาชนเขตพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ประชาชนมีความต้องการทางการศึกษาวิชาชีพพระยะสั้นมากที่สุด ในด้านเนื้อหาความรู้การศึกษาวិชาชีพ ประชาชนมีความต้องการวิชาช่างคหกรรม

อานวย อุตตระพยอม (2525 : 95) ได้ศึกษาขวัญของนักการภารโรงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 8 สรุปได้ว่า ขวัญของนักการภารโรง โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากองค์ประกอบขวัญและด้านความรู้สึกรับผิดชอบค่อนข้างสูง รองลงมาเป็นความรู้สึกระส่ำพละสำเร็จและด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ส่วนด้านที่ค่อนข้างต่ำคือ ด้านความรู้สึกละเลินเล่อในงานที่ตนและด้านความรู้สึกล้มตงในการทำงาน

อัญมณี บุณยานนท์ (2526 : 241) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาจากระบบของลูกจ้างไทย เพื่อศึกษาถึงแนวคิดของลูกจ้างไทยต่อการศึกษจากระบบ และเพื่อเป็นแนวทางให้ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาของลูกจ้างต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากการศึกษาพบว่า การศึกษจากระบบของลูกจ้างไทยตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นการศึกษาลูกจ้างต้องชวนชวนเรียนรู้เองตามสภาพการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพการณ์ของสังคมไทยที่ลูกจ้างมีโอกาสเรียนรู้และต่อสู้ เพื่อพัฒนาองค์กรของตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นอิสระได้น้อยมาก การศึกษาโดยผ่านทางองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรของลูกจ้างก็มีลักษณะเป็นการบ่อน้ำให้มากกว่าจะพัฒนาความคิดและศักยภาพของลูกจ้าง สำหรับในเรื่องแนวคิดของลูกจ้างต่อการศึกษจากระบบนั้น ลูกจ้างมองว่าควรมีผู้จัดการศึกษา "ให้" และมองว่ารัฐบาลควรเป็นผู้จัดที่สำคัญ โดยจัดเนื้อหาเรื่องที่กระทบกับความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของตนเป็นส่วนใหญ่

สมิผิว บุราณรมย์ (2528 : 139 - 140) ได้ศึกษาสภาพภาพ ปัญหา และความต้องการด้านการศึกษจากระบบในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ และปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ และต้องการที่จะได้รับความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงที่ดินเพื่อการเกษตร และการเพาะปลูก ด้วยวิธีจัดอบรม และกลุ่มสนใจ

อรทัย เพียรธรรม (2529 : 147 - 148) ได้ศึกษาความต้องการของกลุ่มคนต่างอาชีพเกี่ยวกับการศึกษจากระบบในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ในด้านความต้องการส่วนตน กลุ่มประชากรมีความสนใจศึกษจากระบบอาชีพที่ตนกระหาอยู่อาชีพที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมมากที่สุด เกษตรกรรม นอกจากนี้ก็มีความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษและกฎหมาย

สำนักพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร (2534 : 30) ได้ศึกษาความต้องการด้านอาชีพในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากชุมชนแออัดประเภทชุมชนบุกรุก จำนวน 3 ชุมชน และชุมชนเป้าหมาย จำนวน 2 ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีอาชีพที่เด็กและเยาวชนที่ต้องการฝึก 3 อันดับแรก มีจำนวน 5 วิชา คือ ช่างวิทยุ-โทรทัศน์ ช่างไฟฟ้า ประกอบอาหาร เสริมสวย และตัดเย็บเสื้อผ้า สำหรับวิชาชีพที่สตรีในชุมชนต้องการฝึกอาชีพ อันหนึ่งคือ วิชาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า รองลงมาคือ การประกอบอาหารและอันดับสามมี 4 วิชาชีพ คือ ช่างเสริมสวย ช่างเย็บอุตสาหกรรม ช่างไฟฟ้า และดอกไม้ประดิษฐ์

สิริกาญจน์ วีระพันธ์ (2536 : 126 - 127) ได้ศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้ใช้แรงงานมีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง และด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับน้อย

อนิรุทธ คัมภักวี (2536 : 97) ได้ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชนในชุมชนแออัด เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในชุมชนแออัด มีความต้องการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับสูง ด้านความรู้พื้นฐาน และด้านทักษะอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามตัวแปร พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกัน มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านความรู้พื้นฐาน ด้านข่าวสารข้อมูล และทักษะอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการด้านความรู้พื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านข่าวสารข้อมูลและด้านทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาของฮาร์ริส (Harris, 1970 : 2631-A - 2633-A) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทางการศึกษาแก่ประชาชนของรัฐจอร์เจีย โดยพบว่า ประชาชนมีความต้องการความรู้ที่จะใช้ในการดำรงชีวิตเกี่ยวกับความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านสุขภาพอนามัย อาหารและโภชนาการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านความรู้และทักษะอาชีพและด้านบริการข่าวสารข้อมูล เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักการภารโรงสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีงบประมาณ 2538 จำนวน 343 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าได้มาโดยจําแนกประชากรตามกลุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้ 12 กลุ่ม แล้วทำการสุ่มประชากรในอำเภอและกิ่งอำเภออย่างง่าย 50% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
1. เมืองสระบุรี	72	36
2. แก่งคอย	44	22
3. ดอนพุด	7	4
4. บ้านหมอ	24	12
5. พระพุทธบาท	33	17
6. มวกเหล็ก	32	16
7. เสาไห้	21	11
8. วิหารแดง	24	12
9. หนองแขง	16	8
10. หนองแค	44	22
11. หนองโดน	9	5
12. วังม่วง	17	9
รวม	343	174

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออก

เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง

ตอนที่ 2 ด้านความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) โดยถามความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนใน 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามปลายเปิดด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในด้านปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

2. วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 5 คน และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของงานและเนื้อหาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง

2.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐาน

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) โดยทดลองใช้กับนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2.6 นำแบบสอบถามมาหาการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอหนังสือราชการถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อส่งให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูล
3. ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามไปยังอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อส่งให้ผู้วิจัย
4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อ 1-3 อยู่ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2538 ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ครบตามที่แจกไปคือ 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว นักวิจัยคัดเลือกฉบับที่ตอบสมบูรณ์ได้รวม 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.70 ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ตามตัวแปรที่ศึกษาซึ่งแยกเป็น 2 และ 3 กลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Sciences Version - X)
4. สำหรับข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิด ใช้วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ

S_t^2 แทน ค่าคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1) มัชฌิมเลขคณิต หรือ ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคน

2) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชาณูวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529

: 186)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N - (N - 1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดหรือประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

ใช้ t-test โดยใช้อสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s^2_1}{n_1} + \frac{s^2_2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s^2_1, s^2_2 แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน 1 ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-

Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า

สองกลุ่ม โดยใช้ F-test (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529 : 186)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่าสองกลุ่ม

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าหากพบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Newman-Keuls Test (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 113)

$$W = q(\alpha, r, df) \sqrt{\frac{MS_e}{\tilde{N}}}$$

เมื่อ W แทน ค่าวิกฤตของ Newman Keuls

q แทน ค่าที่เบ็ดได้จากตาราง

MS_e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากตาราง
วิเคราะห์ความแปรปรวน

$\tilde{N}$ แทน Harmonic Mean คำนวณได้จากสูตร

$$\tilde{N} = \frac{K}{N_1 + N_2 + \dots + N_k}$$

เมื่อ k แทน จำนวนเต็ม

$N_1, N_2, \dots, N_k$ แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม และ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม ซึ่งการวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

N	แทน	คะแนนทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Squares)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้แปลความหมายคะแนนเฉลี่ยจากเกณฑ์ประมาณค่า 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.31 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.32 - 3.00 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 ความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง จำแนกตามตัวแปร 5 ด้าน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 170 คน โดยจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา เงินเดือน สถานภาพสมรส บุคคลที่อยู่ในความอุปการะ อาชีพของภรรยา นักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ความสามารถพิเศษ ความคิดเห็นในด้านการเปลี่ยนอาชีพ อาชีพรอง แรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน และความต้องการศึกษาต่อ ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ มีรายละเอียดดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	จำนวน	ร้อยละ
	(N=170 คน)	
1. อายุ		
1.1 ต่ำกว่า 30 ปี	24	14.10
1.2 30 - 45 ปี	91	53.50
1.3 สูงกว่า 45 ปี	55	32.40
2. ระดับวุฒิทางการศึกษา		
2.1 ประถมศึกษาตอนต้น (ป.4)	69	40.60
2.2 ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6, ป.7)	48	28.20
2.3 สูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย	53	31.20
3. เงินเดือน		
3.1 น้อยกว่า 5,000 บาท	83	48.82
3.2 5,000 บาทขึ้นไป	87	51.18

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	จำนวน	ร้อยละ
	(N=170 คน)	
4. สถานภาพสมรส		
4.1 โสด	10	5.88
4.2 แต่งงาน	156	91.76
4.3 หม้าย	4	2.35
5. บุคคลที่อยู่ในความอุปการะ		
5.1 บุตร	150	88.23
จำนวนบุตร 1 คน	37	21.76
จำนวนบุตร 2 คน	64	37.65
จำนวนบุตร 3 คน	30	17.65
จำนวนบุตร 4 คน	14	8.24
จำนวนบุตร 5 คน	4	2.35
จำนวนบุตร 6 คน	1	0.59
5.2 ภรรยา	145	85.29
5.3 บิดา	33	19.41
5.4 มารดา	61	35.88
5.5 บุคคลอื่น ๆ	24	14.12
6. อาชีพของภรรยา		
6.1 ไม่ประกอบอาชีพ	81	47.60

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	จำนวน	ร้อยละ
(N=170 คน)		
6.2 ประกอบอาชีพ	89	52.40
เกษตรกร	35	39.33
รับจ้างทั่วไป	18	20.27
ค้าขาย	19	21.35
ทำงานโรงงาน	10	11.23
อื่น ๆ	7	7.87
7. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
7.1 ต่ำกว่า 120 คน	71	41.80
7.2 120 - 540 คน	81	47.60
7.3 มากกว่า 540 คน	18	10.60
8. ประสบการณ์ในการทำงาน		
8.1 ต่ำกว่า 10 ปี	79	46.50
8.2 10 ปีขึ้นไป	91	53.50
9. ความรู้ความสามารถพิเศษ		
9.1 ช่างไม้	130	76.47
9.2 ช่างปูน	92	54.11
9.3 ช่างไฟฟ้า	77	45.29
9.4 ช่างยนต์	23	13.53
9.5 หินพืด	14	8.24

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	จำนวน	ร้อยละ
	(N=170 คน)	
9.6 จักรรถ	68	40.00
9.7 อื่น ๆ	23	13.53
10. ความคิดเห็นในด้านการเปลี่ยนอาชีพ		
10.1 ไม่เปลี่ยน	155	91.20
10.2 เปลี่ยน	15	8.80
ต้องการเปลี่ยนอาชีพเป็นข้าราชการ	8	53.34
ต้องการเปลี่ยนอาชีพไปทำงานบริษัท	5	33.33
ต้องการเปลี่ยนอาชีพเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง	2	13.33
11. อาชีพรองของนักการภารโรง		
11.1 ไม่มีอาชีพรอง	124	72.94
11.2 มีอาชีพรอง	46	27.06
ก่อสร้าง	7	15.22
ค้าขาย	8	17.39
เกษตรกรรม	25	54.35
ช่างเชื่อม, ช่างเหล็ก	4	8.69
อื่น ๆ	2	4.35
12. แรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน		
12.1 เพื่อนำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพที่หาอยู่ให้ดีขึ้น	87	51.20
12.2 เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต	83	48.80

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง	จำนวน	ร้อยละ
	(N=170 คน)	
13. ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน		
สายสามัญ		
13.1 ไม่ต้องการศึกษาต่อ	82	48.20
13.2 ต้องการศึกษาต่อ	88	51.80
ระดับประถมศึกษา	44	50.00
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	9	10.23
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	35	39.77

จากตาราง 2 แสดงว่านักการภารโรงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา เงินเดือน สถานภาพสมรส บุคคลที่อยู่ในความอุปการะ อาชีพของภรรยา นักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ความสามารถพิเศษ ความคิดเห็นในด้านการเปลี่ยนอาชีพ แรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน และความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1. จำแนกตามอายุ นักการภารโรงส่วนใหญ่อายุ 30 - 45 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคืออายุสูงกว่า 45 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10

2. จำแนกตามระดับวุฒิทางการศึกษา นักการภารโรงส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาน ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมาคือวุฒิ การศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และ

มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6, ป.7) จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ

28.20

3. จำนวนตามเงินเดือน นักการภารโรงที่รับเงินเดือน 5,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18 และรับเงินเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.82

4. จำนวนตามสถานภาพสมรส นักการภารโรงส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 91.76 ที่เหลือส่วนน้อยยังเป็นโสด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และเป็นหม้าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.35

5. จำนวนตามบุคคลที่อยู่ในความอุปการะ นักการภารโรงที่มีบุตรมีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 นักการภารโรงที่ไม่มีบุตรสูงสุด 6 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 รองลงมาบุตร 5 คน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.35 บุตร 4 คน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.24 บุตร 3 คน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 บุตร 2 คน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 37.65 บุตร 1 คน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.76 ตามลำดับ

นอกจากนี้ นักการภารโรงจะต้องอุปการะภรรยา จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 อุปการะบิดา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.41 อุปการะมารดา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 35.88 และอุปการะบุคคลอื่น ๆ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.12

6. จำนวนตามอาชีพของภรรยา นักการภารโรงมีภรรยาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 และมีภรรยาที่ประกอบอาชีพ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 สำหรับอาชีพที่ภรรยาของนักการภารโรงประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.33 รับจ้างทั่วไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ทำขาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.35 ทำงานในโรงงาน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.23 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.87

7. จำนวนตามจำนวนนักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน นักการภารโรงที่ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียน 120 - 540 คน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ

47.60 รองลงมานักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 และนักเรียนมากกว่า 540 คน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60

8. จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน นักการภารโรงส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 ส่วนนักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50

9. จำแนกตามความรู้ความสามารถพิเศษ นักการภารโรงส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถพิเศษในงานช่างไม้ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมาช่างปูน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 54.11 ช่างไฟฟ้า จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.29 ขับรถ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ช่างยนต์และอื่น ๆ จำนวน 23 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.53 และพิมพ์ดีด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.24 ตามลำดับ

10. จำแนกตามความคิดเห็นในด้านการเปลี่ยนอาชีพ นักการภารโรงส่วนใหญ่ไม่ประสงค์จะเปลี่ยนเป็นอาชีพอื่น จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 91.20 ส่วนผู้มีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนเป็นอาชีพอื่น มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 สำหรับอาชีพที่ต้องการเปลี่ยนจากได้ดังนี้ เป็นข้าราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.34 ทหารบกที่มีเงินเดือนสูงและมีสวัสดิการดี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

11. จำแนกตามอาชีพรองของนักการภารโรง นักการภารโรงส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 72.90 มีอาชีพรอง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 สำหรับอาชีพรองซึ่งเป็นอาชีพเสริมที่นักการภารโรงทำได้แก่ ก่อสร้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.22 ค้าขาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 เกษตรกร จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 ช่างเชื่อม ช่างเหล็ก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.69 และอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35

12. จำแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน นักการภารโรงมีแรงจูงใจเพื่อหาความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และเพื่อหาความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

13. จำแนกตามความต้องการการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
 นักการภารโรงไม่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำนวน 82 คน
 คิดเป็นร้อยละ 48.20 มีความต้องการศึกษาต่อ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 โดย
 จำแนกความต้องการศึกษาต่อดังนี้ ระดับประถมศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.23
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 44 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน
 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.77

**ตอนที่ 2 ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของ
นักการภารโรง**

การวิเคราะห์และแปลผลเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนา
ประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ด้านความรู้และทักษะอาชีพและด้านบริการข่าวสารข้อมูล ดังปรากฏในตาราง 3 - 5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
ด้านความรู้และทักษะอาชีพ

ความรู้และทักษะอาชีพ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
หมวดอุตสาหกรรม				
1	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างไม้ งานก่อสร้าง	1.77	0.81	ปานกลาง
2	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างเชื่อมโลหะ	1.71	0.77	ปานกลาง
3	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างยนต์ การซ่อม เครื่องยนต์เล็ก	2.04	0.78	ปานกลาง
4	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานไฟฟ้า เช่น การเดิน สายไฟฟ้าภายในบ้าน งานซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า วิทยุ ที่จำเป็น	1.97	0.83	ปานกลาง
	รวม	1.87	0.53	ปานกลาง

หมวดเกษตรกรรม

5	การคัดเลือก ขยาย และบำรุงพันธุ์พืชที่เหมาะสมแก่การ
เพาะปลูก	2.18	0.69	ปานกลาง
6	การบำรุงรักษาดิน	1.95	0.75	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ความรู้และทักษะอาชีพ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
7	การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	1.62	0.76	น้อย
8	วิธีปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อประหยัดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้	1.71	0.76	ปานกลาง
9	วิธีปลูกพืชไร่ พืชสวน	1.69	0.79	ปานกลาง
10	การเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารหรือเสริมรายได้ในครัวเรือน	1.70	0.78	ปานกลาง
รวม		1.80	0.39	ปานกลาง
<u>หมวดคหกรรม</u>				
11	เทคนิควิธีการปรุงอาหาร ขนม ตามโครงการอาหารกลางวัน	1.60	0.68	น้อย
12	เทคนิคและวิธีการถนอมอาหาร	1.60	0.72	น้อย
13	เทคนิคการตัดผมสุภาพบุรุษ	1.64	0.81	น้อย
14	เทคนิคและวิธีการตัดเย็บเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ	1.41	0.62	น้อย
15	การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้	1.64	0.73	น้อย
รวม		1.58	0.42	น้อย
<u>หมวดพณิชยกรรม</u>				
16	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเบื้องต้น	1.58	0.67	น้อย
17	ทักษะการพิมพ์ดีดภาษาไทยเบื้องต้น	1.58	0.67	น้อย
18	ทักษะการพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษเบื้องต้น	1.39	0.61	น้อย
19	ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น	1.51	0.72	น้อย
รวม		1.52	0.52	น้อย

ความรู้และทักษะอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
<u>หมวดศิลปะและหัตถกรรม</u>			
20 ศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง	1.52	0.71	น้อย
21 ศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้ขนมปัง	1.41	0.65	น้อย
22 เฟอร์นิเจอร์ (การวาดภาพด้วยสีน้ำมัน)	1.51	0.70	น้อย
23 งานเขียน งานประดิษฐ์อักษรเพื่อจัดป้ายนิทรรศการ	1.72	0.82	ปานกลาง
24 งานตกแต่งภายในอาคารสถานที่	1.94	0.83	ปานกลาง
25 ความรู้และทักษะการตกแต่งสวน	1.70	0.88	น้อย
รวม	1.63	0.49	น้อย
รวมทั้งสิ้น	1.68	0.31	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่านักการภารโรงมีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$)

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงมีความต้องการความรู้และทักษะอาชีพทั้ง 5 หมวดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.52 - 1.87$) และเมื่อจัดลำดับความต้องการพบว่า มีความต้องการหมวดอุตสาหกรรมสูงสุด ($\bar{X} = 1.87$) รองลงมาได้แก่ หมวดเกษตรกรรม ($\bar{X} = 1.80$) หมวดศิลปะและหัตถกรรม ($\bar{X} = 1.63$) หมวดคหกรรม ($\bar{X} = 1.58$) และหมวดพาณิชยกรรม ($\bar{X} = 1.52$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า นักการภารโรงมีความต้องการความรู้และทักษะอาชีพในระดับปานกลาง จำนวน 12 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนสูงสุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การคัดเลือก ขยาย และบำรุงพันธุ์พืชที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ($\bar{X} = 2.18$) และความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างยนต์ การซ่อมเครื่องยนต์เล็ก ($\bar{X} = 2.04$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
ด้านบริการข่าวสารข้อมูล

บริการข่าวสารข้อมูล		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
<u>หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน</u>				
26	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน	1.84	0.86	ปานกลาง
27	ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร	1.84	0.79	ปานกลาง
28	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง	2.00	0.61	ปานกลาง
29	ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมือง	1.97	0.72	ปานกลาง
30	ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจที่ดีงาม	1.77	0.79	ปานกลาง
31	ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ	2.02	0.87	ปานกลาง
32	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้	2.02	0.85	ปานกลาง
33	ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพการช่าง	2.11	0.91	ปานกลาง
34	ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมและ การป้องกันมลพิษ	1.94	0.86	ปานกลาง
35	ความรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าและน้ำประปา	1.95	0.89	ปานกลาง
36	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยและการใช้เครื่องดับเพลิง	1.82	0.87	ปานกลาง
37	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สิน	2.00	0.89	ปานกลาง
38	เทคนิคการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน	1.78	0.84	ปานกลาง
รวม		1.93	0.41	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

บริการข่าวสารข้อมูล		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
<u>หมวดเกษตรกรรม</u>				
39	ความรู้เกี่ยวกับการปศุสัตว์	1.82	0.77	ปานกลาง
40	ความรู้เกี่ยวกับการประมง	1.77	0.76	ปานกลาง
41	ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	2.08	0.74	ปานกลาง
42	ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัว	2.08	0.68	ปานกลาง
43	ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชสมุนไพร	1.94	0.72	ปานกลาง
รวม		1.94	0.55	ปานกลาง
<u>หมวดสาธารณสุข</u>				
44	ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	2.08	0.66	ปานกลาง
45	ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	2.05	0.64	ปานกลาง
46	ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	1.77	0.74	ปานกลาง
47	ความรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพและผู้สูงอายุ	1.73	0.78	ปานกลาง
48	ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อร้ายแรง	2.00	0.82	ปานกลาง
49	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดและโรคเอดส์	1.89	0.84	ปานกลาง
50	ข่าวสารการกีฬา	1.87	0.80	ปานกลาง
รวม		1.91	0.47	ปานกลาง
รวมทั้งสิ้น		1.92	0.34	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่านักการภารโรงมีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับบริการข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.92$)

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักการภารโรงมีความต้องการบริการข่าวสารข้อมูลทั้ง 3 หมวดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.91 - 1.94$) และเมื่อจัดลำดับความต้องการพบว่า มีความต้องการหมวดเกษตรกรรมสูงสุด ($\bar{X} = 1.94$) รองลงมาคือหมวดด้านสังคมและชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 1.93$) และหมวดสาธารณสุข ($\bar{X} = 1.91$) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า นักการภารโรงมีความต้องการบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง จำนวน 25 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางค่อนข้างสูง จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพการช่าง ($\bar{X} = 2.11$) ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับพืชสวนครัว และความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ($\bar{X} = 2.08$) ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 2.05$) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ($\bar{X} = 2.02$) และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สิน และความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อร้ายแรง ($\bar{X} = 2.00$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	1.68	0.31	ปานกลาง
2 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	1.92	0.34	ปานกลาง
รวม	1.80	0.28	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่านักการภารโรงมีความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.80$) ครอบคลุมความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูล ($\bar{X} = 1.92$) สูงกว่าด้านความรู้และทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 1.68$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน ตามตัวแปร 5 ด้าน

การเสนอข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สระบุรี เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกตามตัวแปรต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

3.1 จำแนกตามอายุ ได้แก่ อายุต่ำกว่า 30 ปี 30 - 45 ปี และสูงกว่า 45 ปี

3.2 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ได้แก่ จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จบชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 และ 7) และจบชั้นสูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย

3.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

3.4 จำแนกตามเงินเดือน ได้แก่ น้อยกว่า 5,000 บาท และ 5,000 บาทขึ้นไป

3.5 จำแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียน ได้แก่

นำความรู้ไปพัฒนางานในหน้าที่ และเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการเปรียบเทียบ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 6 - 24

ตาราง 6 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ
จำแนกตามอายุ

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดอุตสาหกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.58	0.29	1.04
	ภายในกลุ่ม	167	46.33	0.28	
	รวม	169	46.91		
หมวดเกษตรกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.96	0.48	3.25*
	ภายในกลุ่ม	167	24.60	0.15	
	รวม	169	25.56		
หมวดคหกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.01	0.08
	ภายในกลุ่ม	167	29.45	0.18	
	รวม	169	29.48		
หมวดพาณิชยกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.47
	ภายในกลุ่ม	167	45.83	0.27	
	รวม	169	46.09		

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดศิลปะและหัตถกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.04	0.02	0.08
	ภายในกลุ่ม	167	41.20	0.25	
	รวม	169	41.24		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.50
	ภายในกลุ่ม	167	16.19	0.10	
	รวม	169	16.29		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดเกษตรกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือได้แก่ หมวดอุตสาหกรรม หมวดคหกรรม หมวดพาณิชยกรรม หมวดศิลปะและหัตถกรรม และโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ความต้องการทางการศึกษานอกระบบ
ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดเกษตรกรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี 30 - 45 ปี สูงกว่า 45 ปี			
	$\bar{X}$	1.63	1.83	1.85
ต่ำกว่า 30 ปี	1.63	-	0.20*	0.22*
30 - 45 ปี	1.83		-	0.02
สูงกว่า 45 ปี	1.85			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่านักการภารโรงที่มีอายุสูงกว่า 45 ปี มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดเกษตรกรรมมากกว่านักการภารโรงที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และนักการภารโรงที่มีอายุ 30 - 45 ปี มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบหมวดเกษตรกรรมมากกว่านักการภารโรงที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล
จำแนกตามอายุ

ความต้องการบริการข่าวสาร ข้อมูล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.02	0.10
	ภายในกลุ่ม	167	27.64	0.17	
	รวม	169	27.67		
หมวดเกษตรกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.14	0.57	1.92
	ภายในกลุ่ม	167	49.63	0.30	
	รวม	169	50.77		
หมวดสาธารณสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	0.27	0.13	0.59
	ภายในกลุ่ม	167	37.70	0.23	
	รวม	169	37.97		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.04	0.30
	ภายในกลุ่ม	167	19.85	0.12	
	รวม	169	19.92		

จากตาราง 8 แสดงว่านักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษา
นอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายหมวด

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการ
ทำงานของนักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน

ความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.50
	ภายในกลุ่ม	167	16.19	0.10	
	รวม	169	16.29		
ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.04	0.30
	ภายในกลุ่ม	167	19.85	0.12	
	รวม	169	19.92		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	0.49
	ภายในกลุ่ม	167	13.04	0.08	
	รวม	169	13.12		

จากตาราง 9 แสดงว่านักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษา
นอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
สำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน
แตกต่างกัน"

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ
จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดอุตสาหกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	1.93
	ภายในกลุ่ม	167	45.84	0.27	
	รวม	169	46.90		
หมวดเกษตรกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.04	0.02	0.12
	ภายในกลุ่ม	167	25.52	0.15	
	รวม	169	25.56		
หมวดคหกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.22	0.61	3.59*
	ภายในกลุ่ม	167	28.26	0.17	
	รวม	169	29.48		
หมวดพาณิชยกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.01	3.82*
	ภายในกลุ่ม	167	44.07	0.26	
	รวม	169	46.09		

ตาราง 10 (ต่อ)

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดศิลปะและหัตถกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.73	0.37	1.50
	ภายในกลุ่ม	167	40.51	0.24	
	รวม	169	41.24		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.65	0.32	3.45*
	ภายในกลุ่ม	167	15.64	0.09	
	รวม	169	16.29		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดคหกรรมและหมวดพาณิชยกรรม และโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือได้แก่ หมวดอุตสาหกรรม หมวดเกษตรกรรม และหมวดศิลปะและหัตถกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดคหกรรม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	$\bar{X}$	ประณม	ประณม	สูงกว่า
		ศึกษาตอนต้น	ศึกษาตอนปลาย	ประณมศึกษา ตอนปลาย
	$\bar{X}$	1.48	1.65	1.65
ประณมศึกษาตอนต้น	1.48	-	0.16*	0.17
ประณมศึกษาตอนปลาย	1.64		-	
สูงกว่าประณมศึกษาตอนปลาย	1.65			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่านักการภารโรงที่จบชั้นประณมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการ
ทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดคหกรรมมากกว่านักการภารโรงที่จบ
ชั้นประณมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
ด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดพาณิชยกรรม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	$\bar{X}$	ประถม	ประถม	สูงกว่า
		ศึกษาตอนต้น	ศึกษาตอนปลาย	ประถมศึกษาตอนปลาย
	$\bar{X}$	1.39	1.55	1.66
ประถมศึกษาตอนต้น	1.39	—	0.16	0.27*
ประถมศึกษาตอนปลาย	1.55		—	0.11
สูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย	1.66			—

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่านักการภารโรงที่จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดพาณิชยกรรมมากกว่านักการภารโรงที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอยู่ จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล
จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

ความต้องการเกี่ยวกับบริการ ข่าวสารข้อมูล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.04	0.22
	ภายในกลุ่ม	167	27.60	0.17	
	รวม	169	27.67		
หมวดเกษตรกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.44	1.48
	ภายในกลุ่ม	167	49.88	0.30	
	รวม	169	50.77		
หมวดสาธารณสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.01	0.06
	ภายในกลุ่ม	167	37.94	0.23	
	รวม	169	37.97		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.10
	ภายในกลุ่ม	167	19.90	0.12	
	รวม	169	19.92		

จากตาราง 13 แสดงว่านักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยรวมและรายหมวด

ตาราง 14 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน

ความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.65	0.32	3.45*
	ภายในกลุ่ม	167	15.64	0.09	
	รวม	169	16.29		
ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.10
	ภายในกลุ่ม	167	19.90	0.15	
	รวม	169	19.92		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	1.19
	ภายในกลุ่ม	167	12.93	0.08	
	รวม	169	13.11		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "นักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน"

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
ด้านความรู้และทักษะอาชีพ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	$\bar{X}$	ประถม ศึกษาตอนต้น	ประถม ศึกษาตอนปลาย	สูงกว่า ประถมศึกษา ตอนปลาย
		1.61	1.72	1.75
ประถมศึกษาตอนต้น	1.61	—	0.11	0.14*
ประถมศึกษาตอนปลาย	1.72		—	0.03
สูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย	1.75			—

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่านักการภารโรงที่จบชั้นสูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพมากกว่านักการภารโรงที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านด้านความรู้และทักษะอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความต้องการด้านความรู้และ ทักษะอาชีพ	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดอุตสาหกรรม	1.86	0.50	1.88	0.56	0.22
หมวดเกษตรกรรม	1.79	0.38	1.82	0.40	0.59
หมวดคหกรรม	1.66	0.40	1.51	0.43	2.47*
หมวดพาณิชยกรรม	1.55	0.53	1.48	0.52	0.83
หมวดศิลปะและหัตถกรรม	1.73	0.49	1.56	0.50	2.28
รวม	1.72	0.30	1.65	0.31	1.51

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่านักการภารโรงที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดคหกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือได้แก่หมวดอุตสาหกรรม หมวดเกษตรกรรม หมวดพาณิชยกรรม หมวดศิลปะและหัตถกรรม และโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบด้านบริการข่าวสารข้อมูล
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความต้องการด้านบริการ ข่าวสารข้อมูล	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน	1.95	0.40	1.91	0.41	0.69
หมวดเกษตรกรรม	1.98	0.55	0.89	0.54	1.04
หมวดสาธารณสุข	1.96	0.49	1.87	0.46	1.28
รวม	1.96	0.34	1.89	0.35	1.26
รวมทั้งสิ้น	1.84	0.28	1.77	0.28	1.62

จากตาราง 17 แสดงว่านักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการข่าวสารข้อมูล ทั้งรายหมวดและโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการ
การทำงานของนักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ความต้องการทางการศึกษานอก โรงเรียน	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	1.72	0.30	1.65	0.31	1.51
2. ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	1.96	0.34	1.89	0.35	1.26
รวม	1.84	0.28	1.77	0.28	1.62

จากตาราง 18 แสดงว่านักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความ
ต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษา
นอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้านแตกต่างกัน"

ตาราง 19 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ
จำแนกตามเงินเดือน

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000 บาทขึ้นไป				t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดอุตสาหกรรม	1.89	0.50	1.86	0.55	0.29
หมวดเกษตรกรรม	1.76	0.40	1.86	0.37	1.74
หมวดคหกรรม	1.65	0.43	1.51	0.40	2.10*
หมวดพาณิชยกรรม	1.53	0.52	1.50	0.53	0.30
หมวดศิลปะและหัตถกรรม	1.68	0.50	1.59	0.49	1.20
รวม	1.70	0.31	1.67	0.31	0.65

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่านักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทาง
การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวด
คหกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือได้แก่ หมวดอุตสาหกรรม
หมวดเกษตรกรรม หมวดพาณิชยกรรม หมวดศิลปะและหัตถกรรม และโดยรวมทุกหมวดแตกต่าง
กันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล
จำแนกตามเงินเดือน

ความต้องการด้านบริการ ข่าวสารข้อมูล	น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000 บาทขึ้นไป				t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน	1.94	0.42	1.91	0.40	0.57
หมวดเกษตรกรรม	1.90	0.55	1.97	0.55	0.73
หมวดสาธารณสุข	1.98	0.50	1.85	0.45	1.82
รวม	1.95	0.36	1.90	0.33	0.81

จากตาราง 20 แสดงว่านักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการข่าวสารข้อมูลทั้งรายหมวดและโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน

ความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียน	น้อยกว่า 5,000 บาท		5,000 บาทขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	1.70	0.31	1.67	0.31	0.65
2. ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	1.95	0.36	1.90	0.33	0.81
รวม	1.82	0.30	1.78	0.26	0.87

จากตาราง 21 แสดงว่านักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน"

ตาราง 22 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบในด้านความรู้และทักษะอาชีพ
จำแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบ

ความต้องการด้านความรู้ และทักษะอาชีพ	เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา งานในอาชีพ		เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา คุณภาพชีวิต		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดอุตสาหกรรม	1.93	0.52	1.81	0.54	1.46
หมวดเกษตรกรรม	1.85	0.40	1.76	0.37	1.61
หมวดคหกรรม	1.57	0.44	1.58	0.39	0.09
หมวดพาณิชยกรรม	1.53	0.55	1.50	0.50	0.43
หมวดศิลปะและหัตถกรรม	1.71	0.51	1.56	0.46	1.98*
รวม	1.72	0.31	1.64	0.30	1.73*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่านักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดศิลปะและหัตถกรรมและโดยรวมทุกหมวด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือได้แก่ หมวดอุตสาหกรรม หมวดเกษตรกรรม หมวดคหกรรม และหมวดพาณิชยกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล
จำแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียน

ความต้องการด้านบริการ ข่าวสารข้อมูล	เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา งานในอาชีพ		เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา คุณภาพชีวิต		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน	1.95	0.41	1.90	0.40	0.95
หมวดเกษตรกรรม	1.92	0.54	1.94	0.56	0.27
หมวดสาธารณสุข	1.92	0.51	1.91	0.43	0.13
รวม	1.94	0.36	1.91	0.33	0.54
รวมทั้งสิ้น	1.83	0.29	1.78	0.26	1.30

จากตาราง 23 แสดงว่านักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการข่าวสารข้อมูลทั้งรายหมวดและโดยรวมทุกหมวดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบต่างกัน

ความต้องการทางการศึกษา นอกระบบเรียน	เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา งานในอาชีพ		เพื่อนำความรู้ไปพัฒนา คุณภาพชีวิต		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความรู้และทักษะอาชีพ	1.72	0.31	1.64	0.31	1.73*
2. ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	1.94	0.36	1.91	0.33	0.54
รวม	1.83	0.29	1.78	0.26	1.30

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่านักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบด้านความรู้และทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการทางการศึกษานอกระบบด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับความต้องการทางการศึกษานอกระบบโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "นักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบแตกต่างกัน"

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่รวบรวมจากแบบสอบถามปลายเปิด มีรายละเอียดดังปรากฏในตาราง 25 - 30

ตาราง 25 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
(N = 170)		
<u>ปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน</u>		
1. ไม่มีเวลาว่างพอที่จะเรียน	25	14.71
2. อายุมากมีปัญหาด้านสุขภาพ	22	12.94
3. จบมานานแล้วคิดว่าคงเรียนไม่สำเร็จ	15	8.82
<u>ข้อเสนอแนะด้านความรู้พื้นฐาน</u>		
1. ต้องการศึกษารูปแบบของการจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มี ความรู้และความชำนาญให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง	17	10.00
2. ควรจัดการศึกษาในลักษณะไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือจัดหาทุนให้เรียน	8	4.71
3. ควรจัดสถานที่เรียนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงการคมนาคมเพื่อ สะดวกในการเดินทาง	8	4.71
<u>ปัญหาด้านความรู้และทักษะอาชีพ</u>		
1. ขาดทักษะทางวิชาชีพหากเรียนแล้วจะไม่ดีเท่าที่ควร	20	11.76
2. ไม่มีเวลาว่างพอ	14	8.24
3. ขาดอุปกรณ์การเรียน ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง	9	5.29

ตาราง 25 (ต่อ)

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
	(N = 170)	
<u>ข้อเสนอแนะด้านความรู้และทักษะอาชีพ</u>		
1. ควรจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการอบรมโดยเชิญวิทยากรที่ชำนาญการมาให้ความรู้	29	17.06
2. ควรให้ฝึกปฏิบัติจริง	11	6.47
3. ควรจัดโครงการให้การศึกษาและฝึกทักษะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	10	5.88
<u>ปัญหาด้านบริการข่าวสารข้อมูล</u>		
1. ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลและการประชาสัมพันธ์	35	20.59
2. ไม่มีเวลารับฟังข่าวสารข้อมูล	10	5.88
3. ขาดเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์	5	2.94
<u>ข้อเสนอแนะด้านบริการข่าวสารข้อมูล</u>		
1. ควรให้ความรู้ในรูปแบบของเอกสารข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์	36	21.18
2. ควรจัดการศึกษาในลักษณะของที่อ่านหนังสือเคลื่อนที่	17	10.00
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง	8	4.71

จากตาราง 25 แสดงว่านักการภารโรงมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาเอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้พื้นฐาน โดยนักการภารโรงส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของไม่มีเวลาว่างพอที่จะเรียน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 รองลงมาคือมีอายุมาก มีปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.94 และจบมานานแล้วคิดว่าคงเรียนไม่สำเร็จ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.82 สำหรับข้อเสนอแนะด้านความรู้พื้นฐาน นักการ

การรณรงค์ให้ข้อเสนอแนะว่า ต้องการศึกษารูปแบบของการจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้และความชำนาญให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 รองลงมาควรจัดการศึกษาในลักษณะไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือจัดหาทุนให้เรียน และควรจัดสถานที่เรียนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงการคมนาคมเพื่อสะดวกในการเดินทางเท่ากัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.71

ปัญหาด้านความรู้และทักษะอาชีพ นักการภารโรงส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของการขาดทักษะทางวิชาชีพ หากเรียนแล้วจะไม่ดีเท่าที่ควร จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 รองลงมาไม่มีเวลาว่างพอ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.24 และขาดอุปกรณ์การเรียน ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.29 สำหรับข้อเสนอแนะด้านความรู้และทักษะอาชีพ นักการภารโรงส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการศึกษารูปแบบของการจัดการอบรม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.06 รองลงมาควรฝึกปฏิบัติจริง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.47 และควรจัดโครงการให้การศึกษาและฝึกทักษะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

ปัญหาด้านบริการข่าวสารข้อมูล นักการภารโรงส่วนใหญ่มีปัญหาที่ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 20.59 รองลงมาไม่มีเวลาว่างรับฟังข่าวสารข้อมูล จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 และขาดเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 และขาดเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 สำหรับข้อเสนอแนะด้านบริการข่าวสารข้อมูล ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรรี้นำความรู้ในรูปแบบของเอกสารข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 รองลงมาควรจัดการศึกษาในลักษณะของที่อ่านหนังสือเคลื่อนที่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลให้ทั่วถึง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.71

สำหรับข้อเสนอแนะในด้านความรู้พื้นฐาน นักการภารโรงส่วนใหญ่ต้องการศึกษารูปแบบของการจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้และความชำนาญให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จัดการศึกษาในลักษณะไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือจัดหาทุนให้เรียน และควรจัดสถานที่เรียนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการคมนาคมเพื่อสะดวกในการเดินทางในด้านความรู้และทักษะอาชีพ

นักการภารโรงส่วนใหญ่ต้องการจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการอบรมโดยเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ ควรฝึกปฏิบัติจริงและควรจัดโครงการให้การศึกษาและฝึกทักษะ โดยไม่เสียค่า ใช้จ่าย และข้อเสนอแนะด้านบริการข่าวสารข้อมูลต้องการได้รับความรู้ในรูปแบบของเอกสาร ข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ควรจัดการศึกษาในลักษณะของที่อ่านหนังสือเคลื่อนที่ และ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทั่วถึง

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. สืบหาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
3. ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน
4. รวบรวมปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
2. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
3. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
4. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน
5. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีแรงจูงใจในความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นผู้ครองตำแหน่งตามบัญชีกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำ ในปีงบประมาณ 2538 จำนวน 343 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการจำแนกประชากรตามกลุ่มสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ แล้วสุ่มอย่างง่าย 50% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้เป็นแบบสอบถามความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของนักการภารโรง

ตอนที่ 2 ด้านความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง โดยแบ่งความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ช่วงคะแนน ตามแบบของ ลีเคอร์ต (Likert) ดังนี้

มีความต้องการระดับน้อย กำหนดให้ 1 คะแนน

มีความต้องการระดับปานกลาง กำหนดให้ 2 คะแนน

มีความต้องการระดับมาก กำหนดให้ 3 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความปลายเปิดด้านปัญหาและข้อเสนอแนะทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอหนังสือถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่ออนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งได้ขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเก็บรวบรวมให้ สำหรับแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 174 ชุด ได้รับแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 170 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.70 ของแบบสอบถามที่แจกไป สำหรับระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นใช้ช่วงเวลากุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2538

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง โดยคำนวณหาค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใช้ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงเป็นรายด้านและโดยรวม เพื่อจำแนกตามตัวแปรที่แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่า t - distribution

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง เพื่อจำแนกตามตัวแปรที่แบ่งได้ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls Test)

4.5 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง นักการภารโรงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 30-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคืออายุสูงกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.40 และที่เหลือเพียงร้อยละ 14.10 เป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี นักการภารโรงส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 31.20 และลำดับสุดท้ายสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 28.20 ทางด้านเงินเดือนที่นักการภารโรงได้รับ 5,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.18 ที่เหลือรับเงินเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.82

สำหรับสถานภาพสมรส นักการภารโรงส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 91.76 รองลงมาเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 5.88 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 2.35 นอกจากนี้ นักการภารโรงจะต้องอุปการะบุคคลดังต่อไปนี้ อุปการะบุตร คิดเป็นร้อยละ 88.23 ในจำนวนบุตรที่อุปการะ ส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 37.65 และมีบุตรสูงสุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 อุปการะภรรยา คิดเป็นร้อยละ 85.29 อุปการะบิดา คิดเป็นร้อยละ 19.41 อุปการะมารดา คิดเป็นร้อยละ 35.88 และบุคคลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.12 และภรรยาของนักการภารโรงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 52.40 ที่เหลือไม่ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 47.60 ประกอบอาชีพการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 39.33 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 21.35 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 20.27 ทำงานในโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 11.23 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.87

นักการภารโรงส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียน 120 - 540 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 รองลงมานักเรียนต่ำกว่า 120 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 และที่เหลือนักเรียนมากกว่า 540 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 สำหรับประสบการณ์ในการทำงาน นักการภารโรงจะมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.50 ที่เหลือที่ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.50 และในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ นักการภารโรงส่วนใหญ่มีความรู้ในงานช่างไม้ คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมาช่างปูน คิด

เป็นร้อยละ 54.11 ช่างไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 45.29 ช่างรถ คิดเป็นร้อยละ 40.00 ช่างยนต์ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 13.53 และพิมพ์ดีด คิดเป็นร้อยละ 8.24

นักการภารโรงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 91.20 ที่เหลือมีความคิดเห็นที่จะเปลี่ยนเป็นอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 8.80 สำหรับอาชีพที่ต้องการเปลี่ยนคือ เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 53.34 งานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 13.33 สำหรับอาชีพรองของนักการภารโรง ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 72.94 มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 27.06 อาชีพรองที่นักการภารโรงทำคือ อาชีพการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 54.35 ที่เหลือมีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 17.39 ก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 15.22 ช่างเชื่อม, ช่างเหล็ก คิดเป็นร้อยละ 8.69 และอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.35 ตามลำดับ

ในด้านแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน นักการภารโรงส่วนใหญ่มีแรงจูงใจเพื่อหาความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพที่ทำงานให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 51.20 และที่เหลือนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต คิดเป็นร้อยละ 48.80 สำหรับความต้องการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ นักการภารโรงส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ คิดเป็นร้อยละ 51.80 และไม่ต้องการศึกษาต่อ คิดเป็นร้อยละ 48.20 และหลักสูตรสายสามัญที่นักการภารโรงต้องการศึกษาต่อคือ ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 10.23 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 39.77 ตามลำดับ

2. นักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านความรู้และทักษะอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายหมวด พบว่า มีความต้องการหมวดอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาหมวดเกษตรกรรม หมวดศิลปะและหัตถกรรม หมวดคหกรรม และหมวดพาณิชยกรรม ตามลำดับ สำหรับความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายหมวด พบว่า มีความต้องการหมวดเกษตรกรรมอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาหมวดสังคมและชีวิตประจำวัน และด้านสาธารณสุข ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 นักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลและความต้องการโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่มีอายุ 30-45 ปี และอายุสูงกว่า 45 ปี มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดเกษตรกรรมมากกว่าอายุต่ำกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูลและความต้องการโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดคหกรรมมากกว่าผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น และผู้ที่จบชั้นสูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพในหมวดพาณิชยกรรมมากกว่าผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักการภารโรงที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพ และด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้ทักษะอาชีพหมวดคหกรรมมากกว่า นักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพและด้านบริการข่าวสารข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่มีเงินเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพหมวดคหกรรมมากกว่า นักการภารโรงที่มีเงินเดือน 5,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 นักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนต่างกันมีความต้องการด้านความรู้และทักษะอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูลและความต้องการโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่มีแรงจูงใจในความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพ มีความต้องการด้านความรู้และทักษะอาชีพมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจที่นำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายหมวด พบว่า นักการภารโรงที่นำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพ มีความต้องการเกี่ยวกับความรู้และทักษะอาชีพหมวดศิลปะและหัตถกรรมมากกว่ากลุ่ม เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง พบว่า นักการภารโรงประสบปัญหาเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนทางด้านความรู้พื้นฐานในเรื่องไม่มีเวลาพอที่จะศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุมากและมีปัญหาด้านสุขภาพ และสถานที่เรียนอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทาง ตามลำดับ สำหรับด้านความรู้และทักษะอาชีพ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการขาดทักษะทางวิชาชีพและไม่มีเวลาว่างพอที่จะศึกษา และขาดอุปกรณ์การเรียน ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ส่วนความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูล ประสบปัญหาคือ ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ ไม่มีเวลารับฟังข่าวสารข้อมูล และขาดเอกสาร สื่อ สิ่งพิมพ์

สำหรับข้อเสนอแนะในด้านความรู้พื้นฐาน นักการภารโรงส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะโดยต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการศึกษาอบรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือจัดหาทุนให้เรียน และควรจัดสถานที่เรียนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสะดวก ในด้านความรู้และทักษะอาชีพ นักการภารโรงส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกัน และในด้านบริการข่าวสารข้อมูล นักการภารโรงส่วนใหญ่ต้องการได้รับบริการข่าวสารข้อมูลในรูปแบบของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ รองลงมาควรให้การศึกษาลักษณะของที่อ่านหนังสือเคลื่อนที่ และที่อ่านหนังสือหมู่บ้าน

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี การอภิปรายผลมีดังนี้

1. จากข้อมูลส่วนตัวของนักการภารโรง พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 30-35 ปี ซึ่งวัยนี้อยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยฉกรรจ์ เป็นวัยที่ก่อร่างสร้างตัว เริ่มประกอบอาชีพที่แน่นอนและมีฐานะ

ที่มั่นคง จึงมีความต้องการความรู้เพื่อตัวเองและครอบครัวมากขึ้น หากพิจารณาตามวุฒิทางการศึกษาของนักการภารโรงแล้ว ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) เพราะแต่เดิมสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนักการภารโรงต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และในปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดคุณสมบัติของนักการภารโรงจะต้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า จึงเห็นได้ว่าจะมีนักการภารโรงที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นจำนวนมาก ไม่มีความกระตือรือร้นจะไปศึกษาต่อ ประกอบกับนักการภารโรงส่วนใหญ่ได้รับการบรรจุมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปีแล้ว (ร้อยละ 53.50) ซึ่งสอดคล้องต่อการได้รับเงินเดือนคือ ส่วนใหญ่จะรับเงินเดือนมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป ในลักษณะของครอบครัว จะเป็นครอบครัวใหญ่ ประกอบด้วยเครือญาติซึ่งเป็นลักษณะของครอบครัวไทยในปัจจุบัน ดังนั้นนักการภารโรงต้องมีการะนางานของโรงเรียนหลายด้านและในครอบครัวก็ต้องรับภาระมากเช่นกัน ผู้ที่เป็นภรรยาจึงมีส่วนช่วยกันหารายได้ โดยส่วนใหญ่ภรรยาประกอบอาชีพด้านการเกษตรตามสภาพภูมิประเทศของจังหวัดสระบุรีที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร

สำหรับสถานที่ปฏิบัติงานของนักการภารโรงส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 - 540 คน จากการสำรวจข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า มีโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 - 540 คน จำนวน 165 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.83 ซึ่งเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ในด้านประสิทธิภาพในการทำงาน นักการภารโรงส่วนใหญ่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งมานานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปแล้ว และมีความคิดเห็นว่าการไปประกอบอาชีพอื่น อาจเป็นเพราะปัจจุบันงานในอาชีพอื่นต้องการผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าชั้น ม.3, ม.6 หรือระดับสูงกว่านี้ นักการภารโรงจึงไม่สามารถเปลี่ยนเป็นอาชีพอื่นได้ นอกจากนี้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากราชการมีมาก เช่น ค่ารักษาพยาบาล การศึกษานูตร และการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งค่านิยมที่ยังมีอยู่ว่า รับราชการดี มีเกียรติ มีความมั่นคง เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องการเปลี่ยนเป็นอาชีพอื่น

ในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ นักการภารโรงต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนหลายด้าน และต้องช่วยในกิจกรรมของชุมชนอีกด้วย ดังนั้นจึงมีความสามารถหลายอย่าง โดยเฉพาะช่างไม้ ช่างปูน ช่างไฟฟ้า สำหรับอาชีพของนักการภารโรงส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพรองเนื่องจากงานในโรงเรียนมีมากจึงไม่มีเวลาประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้เสริม

ส่วนแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน นักการภารโรงส่วนใหญ่มีแรงจูงใจเพื่อนำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพให้ดีขึ้น มากกว่าต้องการความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในระบบราชการนั้น เมื่อปฏิบัติหน้าที่จนเกิดประโยชน์และบังเกิดผลดีต่อทางราชการก็จะได้รับบำเหน็จความดีความชอบ จากข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวของ โรเจอร์ (Roger. 1979 : 13 - 20) ในหนังสือ Adult learning ที่ว่า ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้โดยการเข้ารับการศึกษาคั้งโดยเจตนาเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่วัยต้น เพราะว่าจะช่วยส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่ดำเนินอยู่แล้ว และฮูล (Houle. 1961) ได้ศึกษาเจาะลึกจากนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า แรงจูงใจที่มุ่งหวังทางด้านเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Goal Oriented) คือ ผู้เรียนมีความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนำความรู้ที่ได้รับไปแก้ไขปัญหาการงานที่ปฏิบัติอยู่ และจากการสำรวจข้อมูลของสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทอังกฤษ (NIAE : National Institute of Adult Education) ปรากฏว่า เกือบร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้ข้อมูลว่า เข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวังความก้าวหน้าในการทำงานและอาชีพ และความต้องการการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนั้น ส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ โรเจอร์ (Roger. 1979 : 13 - 20) ได้กล่าวถึงเหตุผลอื่น ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ ช่วยให้ได้รับโอกาสที่ 2 (Second Chance) สำหรับผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการเรียนจากระบบโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา บางคนอาจเข้ามาเรียนด้วยเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องอำนวยความสะดวกที่จัดขึ้นภายในสถาบันแห่งนั้น ทำให้เขาได้มีโอกาสรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือ ด้านช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ ห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งบรรยากาศอื่น ๆ ภายในสถาบันนั้นก็มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความต้องการและสนใจเข้ามาสมัครและ เรียนรู้กับกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่

2. ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักรการภารโรง

จากการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนด้านความรู้และทักษะอาชีพและด้านบริการข่าวสารข้อมูล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักรการภารโรงมีภาระหน้าที่ในงานของโรงเรียนหลายด้าน ประกอบกับต้องมีการหาเลี้ยงครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การโรงเรียนเองยังไม่ถึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษานอกโรงเรียนว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างไรและมากนักน้อยเพียงใด เพราะปัญหาเฉพาะหน้าของนักรการภารโรงซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานนั้นมีมากมาย ที่สำคัญคือ ปัญหาปากท้อง การครองชีพ ทว่าอย่างไรจึงจะมีพอกินพอใช้ มีความมั่นคงในการทำงาน การที่จะต้องเผชิญปัญหาเหล่านี้ตลอดเวลา ทำให้เหนื่อยยากและหมดแรงที่จะคิดในเรื่องอื่น ๆ ที่ดูเหมือนจะไม่มีส่วนช่วยให้ปากท้องและความเป็นอยู่ของตนดีขึ้น

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ มาสโลว์ ที่เชื่อว่าความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความต้องการจากลำดับความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่จัดอยู่ในระดับต่ำสุดไปจนถึงความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในลำดับสูงสุด ความต้องการในระดับสูงจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าความต้องการในระดับต่ำจะเป็นที่พอใจหรือเกิดขึ้นจนเป็นที่พอใจแล้ว (เกียรติวรรณ อนาคตกุล. 2530 : 7) ดังนั้นตราใบที่นักรการภารโรงยังไม่ได้รับการตอบสนองในความต้องการลำดับต่ำคือ ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต (Survival Needs) และความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ก็ย่อมแน่นอนว่า นักรการภารโรงยังจะไม่เกิดความต้องการทางการศึกษา ซึ่งเป็นลำดับความต้องการขั้นที่สูงขึ้น ซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้ง 2 ลำดับขั้นนี้ เป็นสิ่งจำเป็นอยู่เสมอเท่าที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ โดยเหตุนี้จึงอาจส่งผลทำให้ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของนักรการภารโรงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สิริกาญจน์ วีระพันธ์ (2536 : 127) ที่ได้ศึกษาความต้องการการศึกษาของระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานมีความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ มีความ

ต้องการอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านบริการข่าวสารข้อมูล มีความต้องการในระดับปานกลาง และจากผลการวิจัยของอนิรุทธ คัมภีร์ (2536 : 101) ที่ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชนในชุมชนแออัดเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการด้านข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับสูง ส่วนความต้องการด้านความรู้พื้นฐานและทักษะอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน และแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบโดยจำแนกตามอายุ พบว่า นักการภารโรงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะภาระหน้าที่ของนักการภารโรงในสถานศึกษานั้น จะต้องให้บริการให้ความสะดวกแก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้มาติดต่อ ทำหน้าที่รักษาความสะอาด รักษาความปลอดภัย ช่วยประสานงานและทำหน้าที่อื่นตามที่ผู้บริหารมอบหมาย ซึ่งจะมีภาระงานให้ปฏิบัติมาก และทางหน่วยงานก็มิได้มีโครงการที่จะจัดอบรมให้ความรู้หรือพัฒนาให้นักการภารโรงมีประสิทธิภาพมากขึ้น และประกอบกับส่วนใหญ่ นักการภารโรงมีอายุมากแล้ว มีวุฒิทางการศึกษาต่ำ จึงขาดความกระตือรือร้นที่จะขวนขวายศึกษาหาความรู้ ไม่เห็นความจำเป็นของการศึกษา ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มใดต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสูงหรือต่ำกว่ากัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนิรุทธ คัมภีร์ (2536 : 105) ได้ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชนในชุมชนแออัดเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในเขตชุมชนแออัดที่มีอายุ 18 - 34 ปี และช่วงอายุ 35 - 60 ปี มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านทักษะอาชีพไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบโดยจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า นักการภารโรงที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักการภารโรงส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและได้รับการบรรจุและแต่งตั้งมานานแล้ว ไม่มีการศึกษาต่อเนื่อง ขาดการพัฒนาความรู้และไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์เรื่องข่าวสารข้อมูลเพียงพอ ขาดผู้กระตุ้นหรือแนะนำ จึงทำให้นักการภารโรงส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้น ถึงแม้ว่านักการภารโรงส่วนหนึ่งจะจบการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษาตอนต้นหรือสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนปลายก็ตาม ยังนับว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย เมื่อขาดการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงมีสภาพเช่นเดียวกับที่พบในลักษณะของนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งหยุดเรียนกลางคัน (Drop out) คือ จะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาเดิมน้อย มีฐานะและรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จน้อย ได้ออกจากโรงเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว และมีความเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ (เชียรศรี วิวิธสิริ, 2534 : 159) ดังนั้นนักการภารโรงที่มีวุฒิต่างกัน ในงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบโดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า นักการภารโรงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีปัจจัยหลายอย่างใกล้เคียงกัน ได้แก่ อายุค่อนข้างสูง และมีการศึกษาน้อย ห่างเหินจากการเรียนการศึกษาต่อ ไม่เห็นประโยชน์และอาจคิดว่าตนเองคงไม่มีความสามารถในการเรียน เข้าเรียนแล้วอาจจะไม่พบความสำเร็จ นอกจากนี้นักการภารโรงอาจจะมีค่านิยมเหมือนกันคือ พอใจในการทำงานรับราชการที่ว่ามีเกียรติอยู่แล้ว เลยไม่กระตือรือร้นที่จะหาความก้าวหน้าโดยการศึกษาต่อไปอีก แม้จะมีประสบการณ์ในการทำงานนานต่างกันก็ตาม จึงไม่มีกลุ่มใดมีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนสูงหรือต่ำกว่ากัน

3.4 การเปรียบเทียบรายจ่ายแนกตามเงินเดือน พบว่า นักการภารโรงที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักการภารโรงส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมานาน มีสวัสดิการมากมายประกอบกับในรอบปีที่ผ่านมา ถ้าได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนด้วยความสามารถ และด้วยความอดสาหัสจนเกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ผู้บังคับบัญชาก็จะพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ 1 ขั้น หากปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ผลดีเด่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันก่อให้เกิดผลดียิ่งต่อราชการและสังคม จนถึงว่าเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ผู้บังคับบัญชาก็จะพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีสองขั้น ซึ่งแนวการพิจารณาจะปฏิบัติเหมือนกันทุกคน นอกจากนี้แล้วโดยทั่วไปนักการภารโรงจะมีฐานะทางเศรษฐกิจ มีความเป็นอยู่ตามอัตภาพและบางรายมีบ้านพักในโรงเรียน ไม่ต้องเสียค่าเช่าบ้านเรื่องบ้านพักและการเดินทาง นักการภารโรงส่วนใหญ่จึงมีความพอใจในความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่ชวนขวยและกระตือรือร้นที่จะศึกษาต่อ ปฏิบัติงานไปเรื่อย ๆ จนเกษียณอายุราชการ จึงไม่มีความต้องการในการศึกษาสูงหรือต่ำต่างกัน

3.5 การเปรียบเทียบรายจ่ายแนกตามแรงจูงใจในความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า นักการภารโรงที่มีแรงจูงใจต่างกัน จะมีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักการภารโรงพอใจในอาชีพที่ทำงานอยู่ ตามค่านิยมที่ยังมีอยู่ในชนบท คือ การรับราชการมีเกียรติ มีความมั่นคงแน่นอน การทำงานไม่ลำบาก เพราะปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่และตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมาย ได้รับเงินเดือนตามระบอบราชการที่แน่นอน รวมทั้งมีสวัสดิการที่ดีพอสมควร มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ปฏิบัติงาน ซึ่งลดภาระหรือปัญหาต่าง ๆ ได้มาก ประกอบกับนักการภารโรงส่วนหนึ่งมีอาชีพรองหรือมีเวลาที่จะช่วยภรรยาในการประกอบอาชีพตามข้อมูลพื้นฐานที่สำรวจ ดังนั้นนักการภารโรงส่วนใหญ่จึงมีความพอใจในฐานะความเป็นอยู่และมีแรงจูงใจไม่ค่อยแตกต่างกัน ทำให้มีความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลจากการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบเรียน และเป็นข้อมูลต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในการพัฒนาบุคลากรกลุ่มนี้ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า นักการภารโรงมีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเกี่ยวกับความรู้และทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนหมวดอุตสาหกรรมสูงสุด ซึ่งเป็นข้อที่ชี้ให้เห็นว่านักการภารโรงมีความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนด้านความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่าง ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ดังนั้นกรมการศึกษานอกระบบเรียนควรจะทำให้มีความสำคัญที่จะจัดการศึกษาวิชาชีพดังกล่าวให้กับบุคลากรกลุ่มนี้เป็นอันดับแรก

1.2 ในด้านความต้องการเกี่ยวกับบริการข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการข่าวสารความรู้หมวดเกษตรกรรมสูงสุด กรมการศึกษานอกระบบเรียนควรที่จะผลิตสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร เพื่อให้ความรู้ต่อบุคลากรกลุ่มนี้ทั่วถึง

1.3 จากปัญหาและข้อเสนอนแนะของนักการภารโรงเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านไม่มีเวลาว่างพอ มีปัญหาด้านสุขภาพ และสถานที่เรียนอยู่ไกล ในส่วนนี้กรมการศึกษานอกระบบเรียนควรจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะพัฒนาความรู้ นักการภารโรงในรูปแบบของการจัดอบรม โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับในด้านข่าวสารข้อมูล กรมการศึกษานอกระบบเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และทุกอย่างควรเป็นภาระให้การอบรมและให้บริการฟรีโดยที่นักการภารโรงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากผลการวิจัยความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น หรือของกรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ควรศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของลูกจ้างประจำในกลุ่มอื่น ๆ เช่น พนักงานขับรถ ยามหรือพี่เลี้ยง ในกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายการสอน เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการภารโรงที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. เอกสารประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรม, 2535.

_____. วิวัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2482 - 2533.

หน้า 180 - 183. กรุงเทพฯ. cursภาลาดพร้าว. 2534.

กุศล กลแกม. ความต้องการในการพัฒนาครู กรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียน

มัธยมศึกษาส่วนกลาง. ปริณิณพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บางแสน, 2528. อัดสำเนา.

โรวิท วรพิพัฒน์. "แนวคิดทางการศึกษานอกโรงเรียนของไทย," รวมบทความการศึกษา

นอกรโรงเรียน เล่ม 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2527.

เกียรติชัย พงษ์พานิช. แนวคิดพื้นฐานการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์,

2521.

เกียรติวรณ อมาตยกุล. "การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่ชุมชน (ในทรรณะ

ของข้าพเจ้า) ใน ข่าวสารข้อมูลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมบทความการศึกษา

นอกรโรงเรียน เล่ม 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2530.

เกสินี หงสนันท์. "ยุทธวิธีในการบริหารงานบุคคลในรัฐวิสาหกิจ," วารสารกรมบัญชีกลาง.

29(5) : 78 ; กันยายน - ตุลาคม 2531.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. การบริหารงานบุคคลสำหรับผู้บริหาร

สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.

_____. หนังสือที่ ศธ 1481/38712 เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกลูกจ้างประจำหมวด

แรงงานหรือกึ่งฝีมือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงวันที่

29 พฤศจิกายน 2532.

_____. หนังสือที่ ศธ 1481/12755 เรื่อง กรอบอัตราค่าจ้างลูกจ้างประจำ ปีงบประมาณ

2536 - 2538 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2536.

ชลทิพย์ เอี่ยมสาอังก์ และสุมาลี สังข์ศรี. การศึกษานอกระบบและการพัฒนา.

กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการศึกษานอกระบบ, 2528.

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ

ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

เชียรศรี วิวิธศิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ : เทคโนโลยีทางการศึกษา.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

_____. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

เจตชัย มีคำ. ระเบียบและวิธีการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญ
นิติบุคคลสามเจริญพานิช, 2532.

ทองจุล ชันขาว. "แนวคิดและหลักการจัดการศึกษานอกระบบ," รวมบทความการศึกษานอกระบบ เล่ม 11. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอลีเดียสแควร์, 2525.

ทิพาวดี เมฆสวรรค์. "การพัฒนากำลังใจคน : กิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบ." วารสารข้าราชการ. 29(11) : 21 : พฤศจิกายน 2527.

ธีระ สุมิตร. การศึกษานอกระบบ และการขยายความของแนวความคิดร่วมในการพัฒนา.
กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2519.

นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สามัญชนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัสสัณา.

บุญศักดิ์ ใจจงกิจ. "อาชีพศึกษาเพื่อทำงานหรือศึกษาต่อ." วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
17 : 29 - 39 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2525.

เบญจา ชื่นไพบูลย์. ปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

บรม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

พิงค์ บุญรัตน์พันธ์. การสร้างชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

พัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร, สำนัก. การศึกษาความต้องการด้านอาชีพในชุมชน. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2535.

รัตนา หุ้มไพศาล. ปรัชญาและหลักการของการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2523.

_____. การศึกษานอกระบบเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : หจก.การพิมพ์พระนคร, 2528.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

วรารณ บวรศิริ. "การอาชีวศึกษาและตลาดแรงงานไทย," ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 5 : 7 - 13 ; เมษายน - พฤษภาคม 2525.

วิชา อุตสาหกรรม และอุดม เขยถ่วงศ์. ปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไพศาลศิลป์, 2523.

วิลาศ สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์. "การพัฒนาบุคคลเพื่อการพัฒนาประเทศ." ใน หนังสือรวมบทความทางวิชาการประจำปี. บรรณาธิการโดย บุญเลิศ ไพรินทร์. หน้า 60. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2532.

สุภร ศรีแสน. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2530.

สมานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์. รายงานการประชุมสัมมนานักบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วิคตอรีการพิมพ์, 2529.

สิริกาญจน์ วีระพันธ์. ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.

- สมพิว บุราณมย์. การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการด้านการศึกษานอกระบบเรียนใน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2528. อุดสาเนา.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2513.
- สมพร เจนประโคน. "การโรงเรียนตัวอย่าง," มิตรครู. 15 : 57 : สิงหาคม 2523.
- สุรชัยธรรมมาธิราช. มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชา 32304 การบริหารงานบุคคล หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุรชัยธรรมมาธิราช, 2532.
- สุจิต ศิวารักษ์. การศึกษาผู้ใหญ่ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- สุนทร โคตรบรรเทา. แนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- อนิรุทธ คัมภักวี. การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชน ในชุมชนแออัดเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดสาเนา.
- อรุณ รักธรรม. "แรงดันแรงดึงในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงขององค์การ." วารสารข้าราชการ. 11 : 6 - 7 : พฤศจิกายน 2520.
- อรรถัย เพียรธรรม. ความต้องการของกลุ่มคนต่างอาชีพเกี่ยวกับการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อุดสาเนา.
- อัญมณี บุณณกานนท์. การศึกษานอกระบบของลูกจ้างไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526. อุดสาเนา.
- อุณา นพคุณ. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- _____. หลักการศึกษผู้ใหญ่เพื่อการประยุกต์ใช้กับโครงการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

- อานวย แดงศรี. สภาพและความต้องการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพของประชาชนเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- อานวย อุตระพยอม. ขวัญของนักรบการภารโรงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- โรภาส รัตประสูต. ทรรศนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานด้านพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526. อัดสำเนา.
- เอกศักดิ์ เจษฎาภิบาล. สภาพความต้องการและทัศนคติของผู้ใช้แรงงานต่องานสังคมสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2521. อัดสำเนา.
- Castetter, William B. The Personal Function in Educational Administration. 2nd ed. New York : Macmillan Company, 1976.
- Coombs, Philip H. Attacking Rural Poverty ; How Nonformal Education Can Help. Bultimore : The John Hopkins University Press, 1974.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Harris, Erantley Jane. "Project Role of the Georgia Cooperrative Extension Service in Urban Areas," Dissertation Abstracts International. 31 : 2673-A ; December, 1970.
- Houle, C.O. The Inquiring Mind. Madison : University of Wisconsin Press, 1961.
- Kidd, J.R. How Adult Learn. New York : Association Press, 1973.
- Malcolm, Knowles S. The Modern Practice of Adult Education From Pedagogy to Andragogy. Chicaco : Follleltt Publishing Company, 1980.
- Rogers, J. Adult Learning. Milton Keynes : Open University Press, 1979.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 1468/568-579

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ถนนพหลโยธิน อำเภอเมืองสระบุรี 18000

26 มกราคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักการภารโรงในสังกัดตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ

ด้วย นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริภัสช์ ตำแหน่ง บุคลากร 6 ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการจัดทำ วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี" โดยกำหนดให้นักการภารโรงในสังกัดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้อนุญาตความสะดวกให้นิสิตดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ทั้งนี้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้มอบให้หัวหน้าสถานศึกษาเพื่อมอบให้กับนักการภารโรงเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ชูชาติ ทรัพย์มาก

(นายชูชาติ ทรัพย์มาก)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่

โทร. 036-212287

โทรสาร 036-212122

ที่ ทม 1007/6731

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 มกราคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริ เกษัช เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักรการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.เชิรศรี วิวิธสิริ

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือจากโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จดหมายให้นักการภารโรง
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
ปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0180

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มกราคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริเกษัง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นกว่า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.เชิырศรี วิวิธศิริ

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิตดาครขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านหัวหน้าศูนย์บริการทางการศึกษาอำเภอเมืองสระบุรี
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริบุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย โทร.2584119

ที่ ทม 1007/0181

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มกราคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริ เกสซ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ. เขียวศรี วิวิธศิริ

ประธาน

ผศ. ดร. พิศร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง และ
ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโพธิ์ (พิบูลสงเคราะห์) เป็นผู้เชิญชวนตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริบุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จทร.2584119

ที่ ทม 1007/0179

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มกราคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริ เกสซ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ. เขียวศรี วิวิธศิริ

ประธาน

ผศ. ดร. พิศร ทองชื่น

กรรมการ

สิ่งที่นี้ขิดำกรขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญ ดร. เพ็ญแข ประจวบจันท์ และรศ. สุวัฒน์ วัฒนวงษ์
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในคว ามช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 2584119

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ให้เข้าใจ แล้วจึงตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของนักการภารโรง
ในจังหวัดสระบุรี ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบ และช่วยให้
นักการภารโรงได้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ผลที่ได้รับจากการตอบ
คำถามของท่านจะใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด จึงขอให้ท่าน
ตอบคำถามตามความเป็นจริงและตอบคำถามทุกตอนและทุกข้อ อย่างวันข้อใดไว้ ขอให้ท่านอ่าน
คำชี้แจงและคำถามแต่ละตอนให้เข้าใจแล้วจึงตอบคำถาม

แบบสอบถามงานวิจัยชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง

ตอนที่ 2 ด้านความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการ
ทำงานของนักการภารโรง

ตอนที่ 3 ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ
ในการทำงานของนักการภารโรง

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักการภารโรง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร
 - [] ต่ำกว่า 30 ปี
 - [] 30 - 45 ปี
 - [] สูงกว่า 45 ปี
2. วุฒิสูงสุดที่ท่านได้รับคือวุฒิอะไร
 - [] จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4)
 - [] จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7)
 - [] จบชั้นสูงกว่าประถมศึกษาตอนปลาย
3. ท่านได้รับเงินเดือนเดือนละเท่าใด
 - [] น้อยกว่า 5,000 บาท
 - [] 5,000 บาทขึ้นไป
4. ท่านมีสถานภาพสมรสอย่างไร
 - [] โสด
 - [] แต่งงาน
 - [] หย่าร้าง
5. ท่านมีบุคคลที่อยู่ในความอุปการะคือใครบ้าง
 - [] บุตร (จำนวน....คน)
 - [] ภรรยา
 - [] บิดา
 - [] มารดา
 - [] อื่น ๆ.....(โปรดระบุ)

6. ภรรยาของท่านประกอบอาชีพมีรายได้ด้วยหรือไม่
- [] ไม่ประกอบอาชีพ
- [] ประกอบอาชีพ (โปรดระบุ).....
7. นักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าใด
- [] ต่ำกว่า 120 คน
- [] 120 – 540 คน
- [] มากกว่า 540 คน
8. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานกี่ปี
- [] ต่ำกว่า 10 ปี
- [] 10 ปีขึ้นไป
9. ท่านมีความรู้ความสามารถพิเศษด้านใด
- [] ช่างไม้
- [] ช่างปูน
- [] ช่างไฟฟ้า
- [] ช่างยนต์
- [] พิมพ์ดีด
- [] ขับรถ
- [] อื่น ๆ
10. ท่านคิดว่าจะ เปลี่ยนอาชีพใหม่หรือไม่
- [] ไม่เปลี่ยน
- [] เปลี่ยน (โปรดระบุอาชีพใหม่ที่ต้องการเปลี่ยน).....
11. ท่านมีอาชีพรองหรือไม่ (อาชีพรอง หมายถึง อาชีพเสริมที่ทำหาให้มีรายได้เพิ่มจากเงินเดือนประจำ)
- [] ไม่มี
- [] มี (โปรดระบุอาชีพรองของท่าน).....

12. แรงจูงใจในความต้องการการศึกษาออกโรงเรียน

- [] เพื่อนำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น
- [] เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น เพื่อให้มีทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติมที่จะนำไปประกอบอาชีพหรือเพื่อไปเสริมรายได้ประจำ

13. ท่านต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญหรือไม่

- [] ไม่ต้องการ
- [] ต้องการ (โปรดระบุหลักสูตรที่ต้องการ)
 - [] ระดับประถมศึกษา
 - [] ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - [] ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

**ตอนที่ 2 ด้านความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน
ของนักการภารโรง**

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความข้างมือแต่ละข้อและใส่เครื่องหมาย (/) ในตารางให้ตรงกับระดับ
ความต้องการของท่านมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	ก. <u>ความต้องการด้านความรู้และทักษะอาชีพ</u> <u>หมวดอุตสาหกรรม</u>			
1.	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างไม้ งานก่อสร้าง.....			
2.	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างเชื่อมโลหะ.....			
3.	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างยนต์ การซ่อม เครื่องยนต์เล็ก.....			
4.	ความรู้และทักษะเบื้องต้นเกี่ยวกับงานไฟฟ้า เช่น การเดินสาย ไฟฟ้าภายในบ้าน งานซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า วิทยุ ที่จำเป็น.....			
	<u>หมวดเกษตรกรรม</u>			
5.	การคัดเลือก ขยาย และบำรุงพันธุ์พืชที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก.....			
6.	การบำรุงรักษาดิน.....			
7.	การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช.....			
8.	วิธีปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อประหยัดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้.....			
9.	วิธีปลูกพืชไร่ พืชสวน.....			
10.	การเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารหรือเสริมรายได้ในครัวเรือน.....			

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	<u>หมวดคหกรรม</u>			
11.	เทคนิควิธีการปรุงอาหาร ขนม ตามโครงการอาหารกลางวัน.....			
12.	เทคนิคและวิธีการถนอมอาหาร.....			
13.	เทคนิคการตัดผมสุภาพบุรุษ.....			
14.	เทคนิคและวิธีการตัดเย็บเสื้อผ้าสุภาพบุรุษ.....			
15.	การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้.....			
	<u>หมวดพาณิชยกรรม</u>			
16.	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเบื้องต้น.....			
17.	ทักษะการพิมพ์ดีดภาษาไทยเบื้องต้น.....			
18.	ทักษะการพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษเบื้องต้น.....			
19.	ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น.....			
	<u>หมวดศิลปะและหัตถกรรม</u>			
20.	ศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง.....			
21.	ศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้ขนมปัง.....			
22.	เพ้นท์ภาพ (การวาดภาพด้วยสีน้ำฉันทัน).....			
23.	งานเขียน งานประดิษฐ์อักษรเพื่อจัดป้ายนิทรรศการ.....			
24.	งานตกแต่งภายในอาคารสถานที่.....			
25.	ความรู้และทักษะการตกแต่งสวน.....			

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	ข. <u>ความต้องการด้านบริการข่าวสารข้อมูล</u> <u>หมวดสังคมและชีวิตประจำวัน</u> 26. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน..... 27. ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร..... 28. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง..... 29. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่พลเมือง..... 30. ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจที่ดีงาม..... 31. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ..... 32. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้..... 33. ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพการช่าง..... 34. ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมและการป้องกัน มลพิษ..... 35. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าและน้ำประปา..... 36. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยและการใช้เครื่องดับเพลิง..... 37. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สิน..... 38. เทคนิคการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน..... <u>หมวดเกษตรกรรม</u> 39. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกสัตว์..... 40. ความรู้เกี่ยวกับการประมง..... 41. ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร.....			

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
42.	ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัว.....			
43.	ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชสมุนไพร.....			
	<u>หมวดสาธารณสุข</u>			
44.	ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น.....			
45.	ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย.....			
46.	ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว.....			
47.	ความรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพและผู้สูงอายุ.....			
48.	ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อร้ายแรง.....			
49.	ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดและโรคเอดส์.....			
50.	ข่าวสารการกีฬา.....			

ตอนที่ 3 ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของนักการภารโรง

1. ท่านมีปัญหากับการเรียนการศึกษานอกระบบหรือไม่ อย่างไร โปรดให้รายละเอียดโดยเขียนเป็นปัญหาลงในที่ว่าง ดังตัวอย่างปัญหา เช่น การจัดการการศึกษานอกระบบอยู่ไกล ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนมาก ไม่ทราบข่าวการเปิดรับสมัคร ไม่มีเวลาว่างพอมีปัญหาทางครอบครัว หรือมีอายุมากต้องการให้ลูกเรียน เป็นต้น

1.1 ปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน

โปรดระบุปัญหา.....

1.2 ปัญหาด้านความรู้และทักษะอาชีพ

โปรดระบุปัญหา.....

1.3 ปัญหาด้านบริการข่าวสารข้อมูล

โปรดระบุปัญหา.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาข้างต้นอย่างไร

2.1 ด้านความรู้พื้นฐาน

.....

.....

.....

.....

2.2 ด้านความรู้และทักษะอาชีพ

.....

.....

.....

.....

2.3 ด้านบริการข่าวสารข้อมูล

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

เกรียงศักดิ์ บุญศิริ เกสซ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร. เพ็ญแข ประจัญปัจจณี อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงษ์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. นายชูชาติ ทรัพย์มาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จังหวัดสระบุรี
4. นายประถม สมัครพงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี จังหวัดสระบุรี
5. นายเจตน์ รดกล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
6. นายวิวัฒน์ จินตนา หัวหน้าศูนย์บริการทางการศึกษาอำเภอเมืองสระบุรี
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองสระบุรี
จังหวัดสระบุรี
7. นายสมพงษ์ รูปวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงครามราษฎร์)
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสระบุรี
จังหวัดสระบุรี

ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ว่าด้วยการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ
พ.ศ. 2535

เพื่อให้การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ จะได้นำอัยยอนาตามความในข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2531 จึงวางระเบียบการดำเนินการ การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ พ.ศ. 2535"

ข้อ 2 บรรดาระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วใน ระเบียบนี้หรือที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3 ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4 ให้อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้ มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

"การศึกษาสายอาชีพ" หมายความว่า การศึกษาตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยาศัน

"แหล่งวิทยาการ" หมายความว่า สถานศึกษาสถาบัน หรือศูนย์ฝึกอาชีพของทาง ราชการหรือเอกชนที่จัดการศึกษา การฝึกหัดหรือการฝึกอบรมวิชาอาชีพเพื่อให้บุคคลมีความรู้และ ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ โดยดำเนินการอยู่เป็นประจำ

"สถานประกอบการ" หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจการเพื่อหวังผลทาง เศรษฐกิจโดยมีผู้ดำเนินการอยู่เป็นประจำ

"สถานประกอบอาชีพอิสระ" หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจกรรมภายใน ครอบครัว

ข้อ 6 การจัดการศึกษาสายอาชีพจัดได้ดังนี้

(1) จัดตามแผนพัฒนาชนบทแห่งชาติหรือแผนพัฒนาจังหวัด หรือ

(2) จัดตามแผนปกติ และหรือตามความต้องการเร่งด่วนของผู้เรียน ชุมชน และตลาดแรงงาน หรือ

(3) จัดในลักษณะอื่น ๆ ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นสมควร

ข้อ 7 สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพตามระเบียบนี้ ได้แก่ สถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2531 ข้อ 6

ข้อ 8 การจัดการศึกษาสายอาชีพอาจจัดได้ภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ทั้งที่ดำเนินการเองและหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

ในกรณีจัดร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน จัดได้ 3 กรณีดังนี้

(1) การจัดการศึกษาสายอาชีพร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของโรงเรียนผู้ใหญ่ หรือ

(2) การจัดการศึกษาสายอาชีพร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุน หรือ

(3) การจัดการศึกษาสายอาชีพร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะที่สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ หน่วยงานอื่นเป็นผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุน

การดำเนินงานตาม (1) (3) และการจัดการศึกษาสายอาชีพที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการเอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 9 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายอาชีพอาจเป็นการเรียนด้วยตนเอง จากสื่อหรือเรียนจากครู ผู้ชำนาญการหรือวิทยากร หรือเรียนจากการศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา หรือเรียนในแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ หรือตามที่สถานศึกษาเห็นสมควรก็ได้

ข้อ 10 หลักสูตร แบบเรียน กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียน หลักฐานการศึกษา การนิเทศติดตามผล และเงินบำรุงการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่ง ว่าด้วยการนั้น

ข้อ 11 การจัดการศึกษาสายอาชีพ ให้มีลักษณะและรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะและสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับการจัดตั้งนี้

- (1) จัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การงานและอาชีพ หรือ
- (2) จัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ หรือ
- (3) จัดการศึกษาเพื่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ข้อ 12 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายอาชีพ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาดำเนินการจัดการศึกษาสายอาชีพให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 13 การยุบเลิกชั้นเรียนหรือกลุ่มกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- (1) หัวหน้าสถานศึกษาสั่งให้ยุบเลิก
- (2) สอบจบหลักสูตร

ข้อ 14 การหยุดทำการสอนชั่วคราวในแต่ละท้องถิ่น แต่ละกลุ่ม จะขออนุญาตหยุดทำการสอนชั่วคราวระหว่างเปิดทำการสอนสายอาชีพได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ต้องสอนทดแทนภายหลังให้ครบตามหลักสูตร

ข้อ 15 ระยะเวลาเรียนการศึกษาสายอาชีพ ให้ทำการสอนได้ห้องเรียนละหรือกลุ่มละไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อวัน

ในกรณีที่กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีความจำเป็นต้องจัดสอนเกินกว่าวันละ 3 ชั่วโมง หัวหน้าสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นใช้ดุลพินิจขยายระยะเวลาการสอนวิชาอาชีพนั้นได้ตามที่เห็นควร แต่ต้องไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง และไม่เกินสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง

ข้อ 16 เวลาทำการสอนของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสายอาชีพให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นเป็นผู้กำหนด

ข้อ 17 การจัดตั้งชั้นเรียน การขยายชั้นเรียน การยุบชั้นเรียน การหยุดทำการสอนชั่วคราวในแต่ละห้องเรียนหรือแต่ละกลุ่ม และการขยายระยะเวลาเรียน เป็นอำนาจของหัวหน้าสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ยกเว้นโรงเรียนผู้ใหญ่นั้นเป็นอำนาจ

ของผู้บริหาร/หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือผู้บริหาร/หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

ข้อ 18 ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น ให้เป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการนั้น

ข้อ 19 เกณฑ์การจ่ายเงินในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาสายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น ให้เป็นไปตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 20 บุคลากรในการจัดการศึกษาสายอาชีพ

20.1 โรงเรียนผู้ใหญ่ให้เป็นไปตามระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ พ.ศ.2534 ข้อ 12, 13 และข้อ 14

20.2 สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ยกเว้นโรงเรียนผู้ใหญ่) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 21 ครูผู้สอนการศึกษาสายอาชีพต้องมีวุฒิ บวช. หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นผู้ชำนาญงานในสาขาวิชาชีพ โดยมีวุฒิของสถานศึกษา หรือหนังสือรับรองความชำนาญงานไม่น้อยกว่า 2 ปี มาแสดง

ข้อ 22 สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนอาจเชิญผู้ชำนาญการมาเป็นวิทยากรในการเรียนการสอนได้เป็นครั้งคราว ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 23 การบรรจุแต่งตั้งและพ้นจากตำแหน่งบุคลากรในการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ เป็นอำนาจของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยให้จัดทำเป็นคำสั่ง

ข้อ 24 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษาสายอาชีพของสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาต

นักศึกษาต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาดังนี้

(1) ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

(2) ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยหรือตามระเบียบของสถานศึกษา

- (3) ต้องประพฤติตนเป็นพลเมืองดี
- (4) ต้องไม่เป็นภิกษุ สามเณร
- (5) ต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ
- (6) ต้องไม่ทำให้ทรัพย์สินของสถานศึกษาเสียหาย
- (7) ต้องไม่เสพสุราหรือสิ่งเสพติดเมื่อมาสถานศึกษา และไม่สูบบุหรี่ในห้องเรียน
- (8) ต้องไม่ประพฤติตนขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง

ของประเทศ

ข้อ 25 คุณสมบัติของนักศึกษา มีดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทยหรือได้รับการยกเว้นโดยระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียนที่ไม่มีสัญชาติไทย และมีสัญชาติไทยแต่เร่ร่อนหรือไม่มีหลักฐานการทะเบียนราษฎร
- (2) เป็นผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา หรือเป็นผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ เพราะอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

ข้อ 26 คุณวุฒิของนักศึกษานำให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสายอาชีพที่จะพิจารณากำหนดคุณวุฒิของผู้สมัครเข้าเรียนตามความเหมาะสมเป็นรายวิชาไป

ข้อ 27 การรับสมัครนักศึกษาและการพัฒนาการเป็นนักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ระยะเวลาการรับสมัครนักศึกษา ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสายอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดการรับสมัครนักศึกษาได้ตามความเหมาะสม

(2) การพัฒนาเป็นนักศึกษา นักศึกษาจะพัฒนาการเป็นนักศึกษา เมื่อ

- (ก) สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
- (ข) ลาออก
- (ค) ตาย
- (ง) ออกตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน

หรือนักศึกษา

(จ) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ยกเว้นนักศึกษาน

ักศึกษานต่าง ๆ

ข้อ 28 การดำเนินงานอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ให้ขอความเห็นชอบจากกรรมการศึกษา
นอกรองเรียนก่อน

ประกาศ ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2536

สุรัฐ ศิลปอนันต์

(นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)

อธิบดีกรมการศึกษานอกรองเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายเกรียงศักดิ์ บุญศิริเกษ

เกิดวันที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2501

สถานที่เกิด อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 789/490 หมู่บ้านการเคหะจังหวัดสระบุรี
ถนนพหลโยธิน ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี
จังหวัดสระบุรี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน บุคลากร 6 หัวหน้างานอัตรากำลัง ฝ่ายการเจ้าหน้าที่
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2514 ประถมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนวัดหนองจิก จังหวัดสระบุรี

พ.ศ.2517 มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนหนองแขง อำเภอหนองแขง
จังหวัดสระบุรี

พ.ศ.2521 บ.กศ.สูง (วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทพลศึกษา)
จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

พ.ศ.2529 ค.บ. (การบริหารโรงเรียน)
จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ.2538 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร